

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

PROGRAMUL REGIONAL SUD-VEST OLTENIA 2021-2027

**INDRUMAR DE IMPLEMENTARE A PRINCIPIILOR
ORIZONTALE PRIVIND EGALITATEA DE SANSE SI
TRATAMENT, ACCESIBILITATE, NEDISCRIMINARE SI
INCLUZIUNE**

Dezvoltăm Oltenia!

Ediția I, revizia 0, 2026

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia
Aleea Teatrului, nr. 1, Craiova, Dolj
Telefon: +40 351 802 770
office@adroltenia.ro / www.adroltenia.ro

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Echipa de elaborare:

Coordonator:

Monica Botea

Autori:

Tiziana Brotac

Roxana Anghel

Alina Dumitrescu

Teodora Moculescu

Disclamer: Acest document este orientativ, nu este obligatoriu din punct de vedere juridic, prin intermediul lui urmarindu-se sprijinirea beneficiarilor/solicitantilor pentru proiectele finantate prin PR SV Oltenia

Acesta este conceput pentru a fi un sprijin in ceea ce privește aplicarea legislatiei privind temele orizontale.

2

CUPRINS

1. PREAMBUL SI GLOSAR	4
I. Preambul	4
II. Glosar	6
2. INTRODUCERE.....	8
I. Scopul indrumarului	9
II. Cadru strategic	10
III.1. Carta Verde privind egalitatea și nediscriminarea într-o Uniune Europeană extinsă	11
III.2. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități – un cadru juridic fundamental pentru incluziune și echitate	13
III.3. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene	14
3. Aplicarea principiilor la nivelul PROGRAMULUI REGIONAL SUD-VEST OLTENIA	18
I. Integrarea principiilor orizontale in ghidurile solicitantilor	19
II. Integrarea principiilor orizontale in managementul ciclului de proiect	33
II.2. Achizițiile publice.....	34
II.3. Implementarea investițiilor	49

1. PREAMBUL SI GLOSAR

I. PREAMBUL

În cadrul Programului Regional 2021-2027, gestionat de către ADR Oltenia în calitate de Autoritate de Management, se vor finanța proiecte de peste 1,2 miliarde euro.

Descriere succintă a PR SV Oltenia

PR SV Oltenia reflectă orientările politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, luând în considerare nevoile și provocările existente la nivelul regiunii, precum și concluziile Raportului de țară din 2019/2020 pentru România și sprijină obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care să contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiență energetică, mobilitate și conectivitate.

În acest sens, **prin strategia programului sunt asumate o serie de obiective specifice regionale (OSR)** corespunzătoare celor 5 OP stabilite de CE pentru perioada 2021–2027:

- Creșterea capacității de CDI și transfer tehnologic și dezvoltarea antreprenoriatului (OSR 1)
- Accelerarea transformării digitale (OSR 2);
- Reducerea emisiilor de carbon prin promovarea eficienței energetice, dezvoltarea infrastructurii verzi și îmbunătățirea transportului public urban; (OSR 3)
- Creșterea mobilității și conectivității prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier modernă; (OSR 4)
- Promovarea incluziunii prin asigurarea condițiilor optime în educație și sprijinirea infrastructurilor dedicate grupurilor vulnerabile/dezavantajate; (OSR 5)
- Dezvoltare integrată și valorificarea patrimoniului cultural și turistic (OSR 6);

Cele 8 priorități din cadrul PR 2021-2027 sunt:

Prioritatea 1 - Competitivitate prin inovare și întreprinderi dinamice;

Prioritatea 2 - Digitalizare în beneficiul cetățenilor și al firmelor;

Prioritatea 3 - Eficiență energetică și infrastructură verde;

Prioritatea 4 - Mobilitate urbană durabilă;

Prioritatea 5 - Accesibilitate și conectivitate la nivel regional;

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Prioritatea 6 - Educație modernă și incluziune socială;

Prioritatea 7 - Dezvoltare teritorială sustenabilă;

Prioritatea 8 - Asistență tehnică;

Prioritatea 9 – Tehnologii strategice.

Instituțiile care formează sistemul de implementare a Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 sunt:

Structura/organismul	ROL
ADR SV Oltenia	-gestionarea și monitorizarea programului ca AM -selectarea operațiunilor ca AM -gestionare și control în procesul de evaluare, selecție, contractare, monitorizare, verificarea cheltuielilor ca AM
Comitetul de monitorizare al POR (CMPOR)	-decizional în procesul de implementare a programului -monitorizarea implementării programului
Autoritatea de Certificare și Plată (ACP) - Ministerul Finanțelor Publice (MFP)	-stabilirea și transmiterea cererilor de plată către Comisia Europeană în vederea rambursării cheltuielilor către statul-membru
Autoritatea de Audit din cadrul Curții Române de Conturi (AA)	-efectuează audituri ale bunei funcționări a sistemului de gestiune și control în cadrul programului
Organismul Intermediar- Serviciu Inspectiei Fondurilor Europene din cadrul Direcției Generale de Inspecție Economico-Financiară (OI-SIFE) din cadrul Ministerul Finanțelor	-atribuții privind activitatea de inspecție fonduri europene, constatarea și soluționarea neregulilor, stabilirea titlurilor de creanță pentru PR 2021-2027, stabilire a dobânzilor datorate pentru neachitarea la termen a obligațiilor prevăzute în titlul de creanță
Comitetul Regional de Programare	organism consultativ care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial și care participă la elaborarea și avizarea PDR SVO
Comitetul Regional de Inovare SVO	compus din reprezentanți ai autorităților publice și societății civile, este o structură de tip partenerial, fără personalitate juridică, cu rol decizional strategic și care va analiza implementarea PR SVO și progresele înregistrate în îndeplinirea obiectivelor

II. GLOSAR

Pentru o înțelegere și o utilizare ușoară a îndrumarului, termenii reprezentativi sunt explicați mai jos

Libertati fundamentale-

Egalitate de gen - drepturi, responsabilități și oportunități egale pentru femei și bărbați, fete și băieți. In accepiunea Institutului European de Sanse între Femei si Barbati (EIGE): „Egalitatea de gen nu înseamnă că femeile și bărbații vor deveni la fel, ci că drepturile și responsabilitățile și posibilitățile lor nu vor depinde de nașterea ca femeie sau ca bărbat. Egalitatea de gen presupune să fie luate în considerare atât interesele, nevoile și prioritățile femeilor, cât și ale bărbaților, recunoscând în acest fel diversitatea diferitelor grupuri de femei și de bărbați. Egalitatea de gen nu este o problemă a femeilor, ci ar trebui să privească și să angajeze pe deplin atât bărbații cât și femeile. Egalitatea dintre femei și bărbați este considerată o chestiune de drepturi ale omului și o condiție, un indicator al dezvoltării și al democrației axate pe om.”

Nediscriminare – atitudinea unei persoane, institutii de a face sau a nu face ceva care sa pericliteze

un drept si/sau o libertate deoarece face deosebire de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie publica sau orice alta opinie, de origine nationala sau sociala, avere, naster, existenta unei dizabilitati sau a unei boli ce poarta un stigmat social (HIV) sau orice alte imprejurari

Accesibilitate - conform documentului „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021- 2030” (emis de Comisia Europeană), aaccessibilitatea trebuie privita prin prisma faptului ca: “Persoanele cu handicap au dreptul de a avea

condiții bune la locul de muncă, de a trăi independent, de a beneficia de șanse egale, de a participa pe deplin la viața comunității lor. Ele au dreptul la o viață fără obstacole, iar obligația noastră, în calitate de comunitate, este să le asigurăm participarea deplină în societate, în condiții egale cu ceilalți”.

Discriminare pe baza de handicap – reprezinta orice tip de diferentiere, excludere sau restrictie pe baza handicapului, care are scopul sau efectul de a reduce sau a anula recunoasterea, accesul sau exercitarea tuturor dreturilor omului si libertatii fundamentale, in conditii egale cu ceilalti, in domeniile politic, economic, social, cultural, civil sau in orice alt domeniu. Ea include orice forma de discriminare, inclusiv refuzul unor adaptari rezonabile

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Adaptari rezonabile – sunt acele modificari si adaptari adecvate si necesare care nu determina un cost disproportionat sau nejustificat, necesare, intr-un caz particular, pentru a garanta ca persoanele cu handicap au acces si pot exercita toate drepturile omului si libertatile fundamentale, in conditii egale cu ceilalti.

2. INTRODUCERE

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia
Aleea Teatrului, nr. 1, Craiova, Dolj
Telefon: +40 351 802 770
office@adroltenia.ro / www.adroltenia.ro

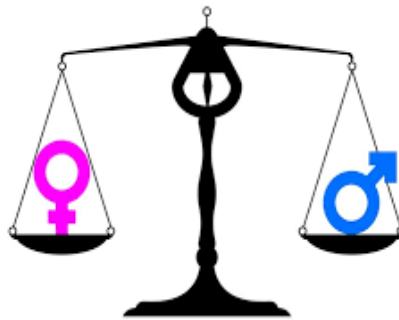

I. SCOPUL INDRUMARULUI

Indrumarul constituie un cadru operațional destinat în general solicitanților de finanțare și beneficiarilor de finanțare prin Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, facilitând integrarea și aplicarea principiilor orizontale în conformitate cu normele europene și naționale. Documentul oferă un set de orientări strategice, menite să asigure conformitatea cu cerințele legale și să sprijine implementarea unor măsuri care să optimizeze impactul proiectelor asupra comunității regionale.

În contextul politicii de coeziune și al reglementărilor europene aplicabile, **egalitatea de șanse și de tratament** este abordată prin următoarele principii fundamentale:

- **Egalitate de gen – aplicarea standardelor de echitate între femei și bărbați în toate etapele procesului de finanțare și implementare;**

- **Nediscriminare – respectarea prevederilor privind accesul egal și echitabil, eliminând discriminarea pe criterii de sex, gen, rasă, origine etnică, religie, convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală;**

- **Accesibilitate – adoptarea măsurilor necesare pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități la infrastructura, serviciile și resursele proiectelor finanțate.**

Prezentul îndrumar se dorește a fi un sprijin pentru cei care doresc să aplice în vederea obținerii de finanțare din Programul Regional Sud-Vest Oltenia și pentru cei care deja au primit finanțare în vederea operaționalizării principiilor orizontale în cadrul proiectelor lor, pornind de la etapa de planificare și concepție, până la execuție, monitorizare, urmărire în ex post. Se accentuează faptul că aplicarea acestor principii nu implică exclusiv investiții majore, ci poate fi realizată prin adaptarea infrastructurii existente și prin integrarea unor măsuri eficiente, optimizând utilizarea resurselor disponibile.

Principiile egalității de șanse și de tratament sunt abordate în corelare cu dinamica demografică, având în vedere impactul îmbătrânirii populației și necesitatea reducerii decalajelor intergeneraționale. Astfel, aplicarea acestor principii în proiectele regionale contribuie la creșterea gradului de incluziune și echitate, asigurând un impact pozitiv asupra dezvoltării economice și sociale a regiunii.

Recomandările prezentate în acest document sunt orientative și trebuie ajustate în funcție de specificul fiecărui proiect, de structura organizației, de cerințele reglementărilor europene și a celor naționale care au o dinamică ce determină modificări în abordarea implementării proiectelor cu finanțare europeană.

II. CADRUL STRATEGIC

În contextul politicilor și programelor europene, **temele orizontale reprezintă principii fundamentale care trebuie integrate în toate etapele de planificare, implementare și monitorizare ale fondurilor structurale și de investiții.** Aceste principii nu sunt doar cerințe administrative, ci **elemente care contribuie la dezvoltarea sustenabilă, echitabilă și incluzivă a societății.**

Cadrul strategic privind temele orizontale urmărește aplicarea unor standarde europene pentru protejarea drepturilor fundamentale, combaterea discriminării și promovarea egalității de șanse. Prin acest mecanism, statele membre sunt obligate să integreze aceste principii universale în toate inițiativele și proiectele finanțate, asigurând un impact pozitiv asupra societății și economiei.

În acest context, toate programele noi finanțate din fonduri europene își structurează strategiile europene și naționale din domeniu pe baza următoarelor principii fundamentale

III.1. CARTA VERDE PRIVIND EGALITATEA ȘI NEDISCRIMINAREA ÎNTR-O UNIUNE EUROPEANĂ EXTINSĂ

În contextul extinderii Uniunii Europene (UE), Carta Verde privind egalitatea și nediscriminarea a fost elaborată ca un instrument strategic pentru consolidarea drepturilor fundamentale și promovarea unui cadru juridic unitar în toate statele membre. Aceasta subliniază importanța protecției împotriva discriminării și necesitatea unor măsuri proactive pentru asigurarea egalității de șanse în toate domeniile sociale, economice și politice.

Principalele obiective ale Cartei Verde

- Asigurarea unei protecții juridice eficiente împotriva discriminării prin transpunerea integrală a legislației comunitare în toate statele membre.
- Promovarea egalității de șanse prin măsuri legislative și inițiative complementare, precum sensibilizarea publicului, formarea profesională și accesul la justiție.
- Combaterea discriminării directe și indirecte pe criterii de rasă, origine etnică, religie, convingeri, dizabilitate, vârstă și orientare sexuală, în conformitate cu directivele europene 2000/43/CE și 2000/78/CE.
- Adoptarea unor politici de incluziune socială care să faciliteze integrarea grupurilor vulnerabile și să reducă disparitățile economice și sociale.
- Măsuri legislative și inițiative complementare

Pentru a sprijini aplicarea principiilor Cartei Verde, UE a implementat strategii și programe specifice, precum:

- Programul PROGRESS, destinat promovării diversității și combaterii discriminării în domeniul ocupării forței de muncă.
- Decizia-cadru 2008/913/JAI, care stabilește norme comune pentru combaterea infracțiunilor rasiale și xenofobe prin intermediul dreptului penal.
- Mecanisme de monitorizare și raportare, menite să evalueze progresul statelor membre în aplicarea legislației privind egalitatea și nediscriminarea.

Carta Verde reprezintă un angajament ferm al UE pentru construirea unei societăți mai echitabile, în care drepturile fundamentale sunt protejate și fiecare individ beneficiază de oportunități egale, indiferent de originea sa.

Articolul 9 – Principii orizontale din REGULAMENTUL (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021, subliniază importanța principiilor orizontale în utilizarea fondurilor europene, stabilind obligațiile statelor 11ociale și ale Comisiei Europene în

respectarea drepturilor fundamentale și în aplicarea unor **12ocial 1212** de echitate și sustenabilitate.

Astfel, acest articol prevede:

1. Protecția drepturilor fundamentale – Statele și Comisia trebuie să asigure conformitatea gestionării fondurilor cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, garantând transparență, echitate și respectarea demnității umane.
2. Egalitatea de gen și integrarea de gen – Toate etapele proceselor de pregătire, implementare, monitorizare și evaluare ale programelor trebuie prevadă măsuri de promovare a egalității între femei și bărbați, asigurând reprezentare echitabilă și eliminarea barierelor legate de gen.
3. Prevenirea discriminării – Este obligatoriu ca statele membre și Comisia să adopte măsuri clare pentru prevenirea oricărei forme de discriminare, fie că este bazată pe gen, rasă, origine etnică, religie, convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală. În acest context, persoanele cu dizabilități trebuie să beneficieze de condiții de accesibilitate adecvate în toate etapele programelor.

Prin acest articol, UE impune un cadru de acțiune integrat, care urmărește atât incluziunea socială cât și responsabilitatea ecologică, garantând că fondurile sunt utilizate în mod echitabil și sustenabil.

Articolul 8 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) ce stabilește **principiul egalității de gen** ca un obiectiv fundamental al Uniunii Europene. Acesta impune obligația ca toate **politicile și acțiunile UE** să contribuie la eliminarea **discriminării de gen** și la promovarea **egalității între femei și bărbați** în toate domeniile de activitate.

Principalele prevederi ale articolului 8 din **Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE)**

- ✓ Integrarea de gen – UE trebuie să asigure că toate politicile și inițiativele sale măsuri pentru promovarea egalității de gen.
- ✓ Eliminarea discriminării – Statele membre sunt obligate să adopte măsuri pentru prevenirea și combaterea discriminării bazate pe gen.
- ✓ Promovarea echității – Articolul 8 subliniază necesitatea unor acțiuni proactive pentru asigurarea participării egale a femeilor și bărbaților în viața economică, 12ocial și politică.

Acest articol influențează strategiile și programele europene, determinând integrarea egalității de gen în:

- ✚ **Fondurile europene** – toate programele de finanțare trebuie să respecte principiul egalității de gen.

- ✚ **Legislația muncii** – reglementările privind ocuparea forței de muncă trebuie să prevină discriminarea de gen și să promoveze echitatea salarială.
- ✚ **Educația și formarea profesională** – politicile educaționale trebuie să asigure acces egal la oportunități de învățare și dezvoltare.

III.2. CONVENȚIA ONU PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI – UN CADRU JURIDIC FUNDAMENTAL PENTRU INCLUZIUNE ȘI ECHITATE

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CRPD) reprezintă principalul instrument juridic internațional destinat combaterii discriminării și promovării drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități. Adoptată pentru a asigura egalitatea de șanse și participarea activă a acestora în societate, Convenția este un pilon esențial în cadrul legislativ al Uniunii Europene (UE), fiind integrată în politicile și strategiile europene privind accesibilitatea și nediscriminarea. Uniunea Europeană a ratificat Convenția, asumându-și responsabilitatea de a transpune principiile sale în normele și reglementările interne ale statelor membre. Aceasta impune obligații clare pentru instituțiile europene și guvernele naționale, cerându-le să adopte măsuri active pentru:

- ✓ Eliminarea barierelor de acces pentru persoanele cu dizabilități în domeniile educației, ocupării forței de muncă, transportului și infrastructurii.
- ✓ Asigurarea drepturilor fundamentale, cum ar fi accesul la justiție, protecția socială și participarea politică.
- ✓ Implementarea principiului nediscriminării în toate politicile publice și măsurile de finanțare.

În cadrul Programelor Europene pentru perioada 2021-2027, principiile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități trebuie să fie reflectate în proiectele propuse pentru finanțare. Pentru cei implicați în dezvoltarea și implementarea de proiecte, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene recomandă utilizarea [Ghidului privind reflectarea Convenției ONU](#). Acest document oferă orientări concrete pentru integrarea accesibilității și egalității de șanse în:

- Planificarea proiectelor pentru a respecta cerințele de accesibilitate și nediscriminare.
- Implementarea infrastructurilor incluzive, astfel încât toate categoriile sociale să beneficieze de investițiile realizate.
- Monitorizarea impactului măsurilor privind accesibilitatea și incluziunea.

Astfel, Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități este o direcție strategică ce trebuie aplicată practic pentru a asigura un mediu echitabil și incluziv în toate statele membre ale UE reprezentând cel mai important instrument juridic internațional destinat prevenirii și combaterii discriminării persoanelor cu dizabilități. Acesta constituie un cadru esențial pentru garantarea accesului echitabil la drepturi și oportunități, având un impact semnificativ asupra politicilor de incluziune în Uniunea Europeană.

Pentru o aplicare eficientă a principiilor Convenției în proiectele finanțate, ADR Sud-Vest Oltenia recomandă consultarea *Ghidului privind reflectarea Convenției ONU în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor din perioada 2021-2027* <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/12/8e64fffdaf73a0d3027d85a9746b93.pdf>.

Acest document oferă orientări practice pentru integrarea criteriilor de accesibilitate și egalitate de șanse în finanțările europene.

III.3. CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

În completare, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, adoptată la 7 decembrie 2000, reprezintă un pilon legislativ important, consacrand principiile fundamentale privind drepturile omului și consolidând cadrul juridic al UE în domeniul nediscriminării și egalității de tratament.

Pentru cei implicați în dezvoltarea proiectelor europene, ADR Sud-Vest Oltenia recomandă utilizarea *Ghidului pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în cadrul fondurilor nerambursabile* (<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/08/0289aed9bcb174a18d17d7badb94816f.pdf>), facilitând implementarea normelor de protecție a drepturilor fundamentale în toate etapele proiectelor.

Prin aplicarea acestor două documente de referință, Uniunea Europeană își reafirmă angajamentul pentru o societate echitabilă, accesibilă și incluzivă, în care fiecare individ beneficiază de drepturi egale și protecție adecvată.

Pe plan european și național, cadrul strategic este consolidat prin obiective specifice, orientate spre atingerea următoarelor direcții prioritare.

Egalitatea de șanse între femei și bărbați

„În toate acțiunile sale, Uniunea urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei.”

O Uniune Europeană a egalității presupune o societate în care fiecare cetățean—femei și bărbați, fete și băieți—beneficiază de drepturi egale, indiferent de diversitatea lor. În acest context, Strategia UE privind egalitatea de gen 2020-2025 definește o viziune clară și măsuri concrete pentru eliminarea inechităților și consolidarea unui cadru echitabil la nivel european.

Obiectivele-cheie ale Strategiei UE pentru egalitatea de gen:

- Combaterea violenței împotriva femeilor și eliminarea stereotipurilor de gen.
- Reducerea disparităților dintre femei și bărbați pe piața muncii, asigurând o participare echitabilă în toate sectoarele economiei. Eliminarea decalajului salarial și al pensiilor dintre femei și bărbați.
- Reducerea dezechilibrelor privind asumarea responsabilităților familiale.
- Asigurarea unui echilibru de gen în procesul decizional, în politică și în toate sectoarele societății.
- Integrarea perspectivei de gen în toate politicile europene, la toate nivelurile decizionale.

În paralel, Strategia națională privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați 2022-2027 se axează pe două direcții esențiale:

Pilonul I: Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați.

Pilonul II: Combaterea violenței domestice și de gen.

O serie de acțiuni- cheie la nivel regional ar trebui încurajate în implementarea proiectelor europene gestionate în cadrul fondurilor de coeziune și structurale, cu referință în acest caz regiunea Sud-Vest Oltenia

- Educație – eliminarea stereotipurilor de gen din sistemul de învățământ.
- Sănătate – asigurarea accesului egal la servicii medicale pentru femei și bărbați.
- Piața muncii – reducerea disparităților legate de ocupare, venituri și domenii profesionale.
- Echilibrul dintre viața profesională și cea privată – măsuri care sprijină reconcilierea muncii cu viața personală.
- Participarea la decizie – creșterea reprezentării echilibrate a femeilor și bărbaților în domeniul public și politic.
- Integrarea perspectivei de gen – îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor publice locale și regionale .

Nediscriminarea – un principiu fundamental al Uniunii Europene

Libertatea, democrația și respectarea drepturilor omului sunt consacrate în tratatele UE, recunoscând egalitatea tuturor cetățenilor. În acest sens, *Strategia-cadru a UE privind nediscriminarea și șansele egale* urmărește:

- ✓ Eliminarea discriminării bazate pe rasă, etnie, religie, convingeri, handicap, vârstă, sex sau orientare sexuală.
- ✓ Promovarea egalității de tratament prin inițiative europene și programe de incluziune socială.

La nivel național, *Strategia privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2022-2027* vizează combaterea sărăciei și accesul la servicii sociale și integrarea grupurilor vulnerabile în economie și societate prin asigurarea dreptului la asistență socială, accesul la servicii de interes public general, implicarea socială și economică a grupurilor vulnerabile, din perspectiva respectării drepturilor omului.

Crearea unei piețe a muncii dinamice, sustenabile și inovatoare este prima etapă în vederea asigurării unei economii reziliente, capabile să răspundă provocărilor tehnologice, sociale și ecologice. Aceasta presupune adaptabilitate la schimbările economice, integrarea digitalizării și inovării, dezvoltarea competențelor profesionale, precum și promovarea incluziunii sociale, astfel încât toți cetățenii să beneficieze de oportunități echitabile de angajare și de un mediu de lucru competitiv și sustenabil, obiective asumate de către România prin *Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027*.

Strategia națională de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2022-2027 reprezintă un instrument important pentru integrarea comunității rome în societatea românească, promovând drepturi egale, acces la oportunități și eliminarea discriminării. Documentul se axează pe măsuri concrete pentru reducerea excluziunii sociale, îmbunătățirea condițiilor de viață și creșterea participării romilor în domeniile educației, ocupării forței de muncă, sănătății și locuirii.

Accesibilitate și drepturile persoanelor cu dizabilități – un cadru european și național

Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 este un plan de acțiune care urmărește eliminarea barierelor și garantarea accesului egal al persoanelor cu dizabilități la toate aspectele vieții sociale și economice. Prin implementarea unor inițiative strategice, UE își propune să ofere șanse egale tuturor cetățenilor, indiferent de nevoile lor de sprijin, asigurând libertatea de circulație, alegerea independentă a condițiilor de trai și accesul la servicii esențiale.

Astfel, au fost stabilite direcțiile prioritare ale *Strategiei UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030*:

- Accesibilitate – îmbunătățirea accesului la spațiile fizice și digitale, tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), transport și infrastructură.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

- Integrarea pe piața muncii – facilitarea accesului la locuri de muncă decente, inclusiv în sectorul economiei sociale.
- Nediscriminare și acces egal – promovarea incluziunii în justiție, educație, cultură, locuințe, sănătate, recreere, sport și turism.

Instrumentele legislative fundamentale aplicabile politicilor europene privind accesibilitatea sunt:

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, adoptată pe 7 decembrie 2000, consacră protecția și respectarea drepturilor omului, inclusiv accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități este primul instrument internațional cu caracter juridic obligatoriu, abordând explicit drepturile și protecția persoanelor cu dizabilități. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 221/2010, consolidând angajamentele sale internaționale în acest domeniu.

Pentru a facilita aplicarea prevederilor Convenției ONU, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a elaborat Ghidul privind reflectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor cu finanțare nerambursabilă 2021-2027. Acest document oferă recomandări pentru integrarea accesibilității în Acordul de Parteneriat România-UE, adaptarea standardelor de proiectare și implementare pentru infrastructura publică și dezvoltarea unor măsuri eficiente pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Strategia națională „O Românie echitabilă” 2022-2027 - Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități ce vizează consolidarea participării efective în toate domeniile vieții, punând accent pe opt direcții strategice:

- ✚ Accesibilitate și mobilitate – dezvoltarea infrastructurii, transportului adaptat și accesibilității digitale.
- ✚ Protecția drepturilor juridice – asigurarea accesului la justiție și luarea deciziilor în mod independent.
- ✚ Ocupare și formare profesională – crearea oportunităților egale pe piața muncii.
- ✚ Protecție socială și reabilitare – reducerea decalajelor economice și sprijinirea autonomiei personale.
- ✚ Viață independentă și integrare în comunitate – acces la servicii publice și sprijin pentru traiul autonom.
- ✚ Educație – acces la învățământ de calitate, adaptat nevoilor specifice.
- ✚ Sănătate – eliminarea barierelor în accesul la servicii medicale și tratament.
- ✚ Participare publică și politică – facilitarea implicării în procesul electoral, activități culturale și sociale.

Această strategie reflectă angajamentul UE și al României pentru crearea unui mediu incluziv, asigurând că toate persoanele cu dizabilități beneficiază de drepturi egale și oportunități echitabile.

Dezvoltarea durabila

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), asumate de România alături de cele 193 de state membre ale ONU în septembrie 2015, acoperă o gamă largă de domenii pentru dezvoltarea sustenabilă. Aceste obiective sunt fundamentate pe trei direcții majore, stabilite prin Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. Echitate socială – asigurarea accesului la locuri de muncă, hrană, energie, apă și servicii de canalizare, în special pentru comunitățile vulnerabile.
2. Creștere economică – sprijinirea dezvoltării economice locale pentru a reduce decalajele față de regiunile mai prospere.
3. Protecția mediului – conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale prin tehnologii sustenabile.

Aceste obiective sunt relevante atât pentru regiunile dezvoltate, cât și pentru cele în proces de dezvoltare, motiv pentru care, până în 2030, statele s-au angajat să adopte măsuri pentru reducerea sărăciei, combaterea inegalităților și protejarea mediului înconjurător.

Documentele strategice ce stau la baza Road Map –ului pentru dezvoltare durabila in Romania sunt **Agenda 2030**, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015 și concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezentând documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Toate aceste documente programatice au fost transpuse în legislația națională prin adoptarea Strategiei Naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, prin care a fost stabilit Cadrul National pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

3.APLICAREA PRINCIPIILOR LA NIVELUL PROGRAMULUI REGIONAL SUD-VEST OLTEA

În cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, aplicarea principiilor orizontale este condiție *sine qua non* pentru ca proiectele finanțate să aducă beneficii reale comunității locale/regionale și să respecte standardele europene. Aceste principii—egalitatea de șanse, dezvoltarea durabilă și nediscriminarea—sunt incluse în ghidurile solicitanților pentru a orienta investițiile către un impact social și economic echitabil în regiune.

Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu un potențial semnificativ în dezvoltarea infrastructurii, economiei locale și serviciilor publice, beneficiază de aceste principii pentru a asigura un acces echitabil la finanțare și pentru a sprijini incluziunea tuturor categoriilor sociale. Astfel, prin ghidurile solicitanților, se stabilesc criterii clare pentru ca proiectele să răspundă nevoilor specifice ale regiunii și să contribuie la dezvoltarea sustenabilă a județelor Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea.

Acest capitol oferă recomandări privind aplicarea principiilor orizontale, explicând modul în care acestea trebuie integrate în propunerile de proiect, selecția beneficiarilor și implementarea inițiativelor finanțate. În acest fel, fondurile europene alocate Regiunii Sud-Vest Oltenia vor sprijini o dezvoltare echilibrată, care respectă diversitatea și promovează o economie competitivă și un mediu sustenabil pentru toți locuitorii.

De asemenea, în cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, două dintre cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile—echitatea socială și creșterea economică—sunt deja integrate.

I. INTEGRAREA PRINCIPIILOR ORIZONTALE ÎN GHIDURILE SOLICITANȚILOR

Pentru ca proiectele finanțate din fondurile europene să genereze un impact pozitiv, ghidurile solicitanților trebuie să integreze principiile orizontale, contribuind la o dezvoltare echitabilă, durabilă și incluzivă. În Regiunea Sud-Vest Oltenia, aplicarea acestor principii în Programul Regional 2021-2027 contribuie în mod concret la creșterea calității vieții, protecția mediului și reducerea disparităților economice și sociale.

În cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, investițiile urmăresc aplicarea principiului desegregării și nediscriminării, cu accent pe eliminarea segregării educaționale la toate nivelurile de învățământ. Aceste măsuri vizează grupurile vulnerabile, inclusiv persoanele de etnie romă, copiii proveniți din familii de migranți, persoanele cu dizabilități și cei cu nevoi educaționale speciale. Pentru a asigura o incluziune reală, nu vor fi finanțate investiții care contribuie la izolarea sau segregarea acestor categorii sociale. În plus, Programul Regional Sud-Vest Oltenia se aliază Cadrului Strategic al UE privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru perioada

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

2020-2030, promovând acces sporit la educație preșcolară pentru copiii romi, reducând discrepanțele față de media națională.

Programul Regional Sud-Vest Oltenia respectă principiul nediscriminării, garantând că nicio persoană nu va fi exclusă pe criterii de:

- Sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri politice sau apartenența la gen
- Dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală

În ceea ce privește accesibilitatea, se vor implementa măsuri pentru asigurarea accesului neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la spații publice, infrastructură educațională, servicii și programe sociale și crearea unui mediu incluziv, atât în spațiul fizic, cât și în cel digital, pentru persoanele cu nevoi speciale.

Prioritatea 1-Competitivitate prin inovare și întreprinderi dinamice

În cadrul Ghidurilor Specifice de finanțare aferente apelurilor lansate în cadrul acestei priorități au fost stabilite o serie de recomandări sau condiții care se referă la:

Egalitatea de șanse - Pentru a asigura un mediu de muncă echitabil, sigur și incluziv, angajatorii din Sud-Vest Oltenia trebuie să adopte și să implementeze măsuri specifice pentru combaterea discriminării de gen, protecția angajaților și promovarea respectului reciproc. În Regiunea Sud-Vest Oltenia, IMM-urile reprezintă un factor important în dezvoltarea economică și socială, iar integrarea politicilor de nediscriminare poate contribui la crearea unui mediu de lucru echitabil și incluziv.

Măsurile concrete pe care IMM-urile din această regiune le pot adopta pentru a asigura un climat de muncă bazat pe respect, diversitate și oportunități egale (fără a se limita la):

- **Angajare echitabilă și fără discriminare** - Implementarea unor proceduri de recrutare transparente, axate pe competențe și experiență, eliminând criteriile discriminatorii legate de gen, vârstă, etnie sau religie. Utilizarea screening-ului anonim al CV-urilor pentru a reduce părtinirile inconștiente în selecția candidaților. Crearea de panouri de interviu diverse, care includ persoane din medii diferite, pentru a asigura un proces de recrutare echitabil.
- **Programe de instruire și conștientizare** - Organizarea de cursuri de formare pentru angajați și manageri privind diversitatea și incluziunea la locul de muncă. Desfășurarea de campanii de sensibilizare împotriva prejudecăților și stereotipurilor care pot afecta mediul profesional. Implicarea angajaților în workshop-uri și sesiuni interactive care promovează respectul și colaborarea între colegi.
- **Politici clare împotriva discriminării și hărțuirii** - Elaborarea unor regulamente interne care interzic explicit discriminarea, hărțuirea și tratamentele inechitabile. Crearea unor mecanisme de raportare pentru sesizarea cazurilor de hărțuire și măsuri de protecție pentru victime. Informarea

20

periodică a angajaților cu privire la drepturile lor și sancțiunile aplicabile în cazul încălcării acestor politici.

- **Flexibilitate și adaptabilitate la nevoile diverse ale angajaților**-Oferirea de opțiuni de muncă flexibile, precum program de lucru adaptat, telemuncă sau partajarea locului de muncă. Dezvoltarea unor spații de lucru accesibile pentru angajații cu dizabilități, inclusiv adaptarea infrastructurii și echipamentelor. Implementarea unor politici de sprijin pentru părinți, cum ar fi concedii flexibile sau facilități pentru îngrijirea copiilor.

- **Echitate salarială și transparență** - Revizuirea periodică a grilelor salariale pentru a asigura remunerarea echitabilă între femei și bărbați, indiferent de poziție sau sector de activitate. Crearea unor mecanisme de raportare și verificare a salariilor pentru a preveni discriminarea în remunerare. Publicarea clară a criteriilor de promovare și salarizare, astfel încât procesul să fie transparent și echitabil pentru toți angajații.

- **Limbaș și comunicare incluzivă** - Adoptarea unui limbaj neutru în documentele oficiale, eliminând expresiile discriminatorii sau stereotipurile. Instruirea echipelor de resurse umane și management cu privire la importanța unui discurs incluziv în comunicarea internă și externă. Promovarea respectului reciproc prin atitudini și comportamente care reflectă diversitatea și incluziunea.

Accesibilitatea – prin intervențiile finanțate se va asigura accesul neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, produsele informaționale și comunicative sau serviciile și programele rezultate, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Nediscriminarea – asigurarea accesului tuturor antreprenorilor, indiferent de origine sau condiție socială, la oportunitățile de finanțare. Respectarea acestui principiu este esențială, deoarece, în realitate, apartenența la anumite grupuri sociale, definite prin caracteristici precum genul, originea etnică, religia, orientarea sexuală sau existența unei dizabilități ori a unei afecțiuni asociate cu un stigmat social (HIV), poate conduce frecvent la situații de inegalitate. Aceste discrepanțe trebuie eliminate pentru a garanta accesul echitabil la oportunități și drepturi, asigurând astfel o egalitate de șanse autentică și aplicabilă în toate domeniile vieții sociale și profesionale.

Prioritatea 2. Digitalizare în beneficiul cetățenilor și al firmelor

Prioritatea 2 a Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 se axează pe transformarea digitală a administrației publice și a mediului de afaceri, având ca obiectiv principal îmbunătățirea accesului cetățenilor și firmelor la servicii publice eficiente, moderne și accesibile. Pentru ca digitalizarea să fie incluzivă, echitabilă și sustenabilă, este importantă integrarea temelor orizontale – nediscriminare, accesibilitate, egalitate de șanse și dezvoltare durabilă – în toate etapele de implementare.

Egalitatea de șanse - pentru ca digitalizarea să fie un proces accesibil tuturor cetățenilor, indiferent de gen, dizabilitate, vârstă sau nivel de educație, inițiativele trebuie să includă măsuri de :

- Creșterea a accesibilității platformelor digitale pentru persoanele cu dizabilități, prin dezvoltarea unor interfețe intuitive și respectarea standardelor de accesibilitate.
- Reducerea a decalajului digital prin programe de formare digitală adresate grupurilor vulnerabile, inclusiv persoanelor din mediul rural sau cu competențe digitale reduse.

Nediscriminarea- intervențiile trebuie să vizeze, fără a se limita,

- Eliminarea barierelor tehnologice prin dezvoltarea unor soluții digitale ușor de utilizat pentru persoane în vârstă sau cu competențe tehnologice limitate.
- Transparență și acces egal la servicii publice digitale, astfel încât procesul administrativ să fie simplificat și accesibil pentru toți cetățenii.

Accesibilitatea - Asigurarea unui mediu digital accesibil înseamnă o societate mai echitabilă, unde fiecare persoană poate interacționa cu tehnologia fără bariere. Accesibilitatea nu este doar un standard tehnic, ci o responsabilitate socială, contribuind la integrarea și participarea activă a tuturor cetățenilor în societatea digitală.

Principalele direcții ale accesibilității digitale:

- Accesibilitatea web – Dezvoltarea platformelor online intuitive, compatibile cu cititoare de ecran, având un design adaptat persoanelor cu dizabilități vizuale sau motorii.
- Accesibilitate în administrația publică – Digitalizarea serviciilor guvernamentale, simplificarea procedurilor și optimizarea interfețelor astfel încât toți cetățenii să poată accesa informații și documente oficiale fără obstacole.
- Accesibilitate la educație digitală – Crearea de platforme de e-learning adaptate, care permit personalizarea conținutului și integrarea funcțiilor audio-vizuale pentru utilizatori cu nevoi speciale.
- Accesibilitate în mobilitate digitală – Aplicații de transport și navigație care includ funcționalități adaptate persoanelor cu deficiențe de vedere sau mobilitate.

Digitalizarea reprezintă un instrument pentru modernizarea administrației și mediului de afaceri din Regiunea Sud-Vest Oltenia. Totuși, pentru ca aceasta să fie echitabilă, incluzivă și sustenabilă, este necesară aplicarea temelor orizontale în toate etapele programului. Prin creșterea accesibilității, eliminarea discriminării și promovarea dezvoltării durabile, digitalizarea va genera un impact real asupra comunității, facilitând accesul egal la oportunități și servicii moderne.

Prioritatea 3. Eficiența energetică și infrastructura verde

Prioritatea 3 – Eficiență energetică și infrastructură verde din Regiunea Sud-Vest Oltenia trebuie să fie implementată incluziv, asigurând acces echitabil la beneficiile dezvoltării

durabile. Prin integrarea temelor orizontale, această prioritate nu doar contribuie la reducerea impactului asupra mediului, ci și la crearea unor condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii.

Egalitate de șanse și accesibilitate- prin intervențiile finanțate se va asigura:

- Accesibilitatea infrastructurii energetice pentru persoanele cu dizabilități și grupurile vulnerabile, adaptând clădirile și spațiile publice.
- Educația și conștientizarea privind eficiența energetică în comunitățile dezavantajate, facilitând accesul la soluții sustenabile.
- Sprijinirea consumatorilor vulnerabili prin măsuri pentru reducerea costurilor energetice și creșterea eficienței resurselor.
- Egalitate și echitate socială în accesul la finanțare pentru IMM-urile și instituțiile care implementează soluții de energie verde.

Nediscriminare și incluziune socială -pentru ca intervențiile să fie benefice pentru toți cetățenii, este necesar ca proiectele să:

- Evite excluderea socială prin dezvoltarea infrastructurii energetice și de transport în zonele rurale și marginalizate.
- Asigure participarea echitabilă în procesul decizional privind dezvoltarea urbană și eficiența energetică.
- Integreze nevoile diverselor comunități, inclusiv persoane cu dizabilități, vârstnici și grupuri vulnerabile.

Prioritatea 4. Mobilitate urbana durabila

Vizează îmbunătățirea mobilității urbane prin dezvoltarea unor soluții sustenabile, reducerea emisiilor de carbon și crearea unei infrastructuri moderne, accesibile și eficiente. Pentru ca mobilitatea să fie incluzivă și echitabilă, este esențială integrarea temelor orizontale – nediscriminare, egalitate de șanse și dezvoltare durabilă – în toate investițiile realizate.

Egalitate de șanse și accesibilitate – intervențiile vor viza:

- Accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități, prin dotarea mijloacelor de transport cu facilități speciale, cum ar fi rampe, sisteme audio și vizuale pentru orientare.
- Transport echitabil pentru comunitățile defavorizate, asigurând conectivitate între zonele urbane și cele rurale pentru creșterea accesului la locuri de muncă și servicii publice.
- Îmbunătățirea siguranței în transportul public pentru femei și grupurile vulnerabile, prin măsuri de protecție și iluminare adecvată a stațiilor și zonelor de tranzit.

Subvenții și stimulente pentru mobilitatea sustenabilă, facilitând accesul la biciclete, transport public electric-ecologic sau alte soluții de combatere a săraciei energetice **Nediscriminare și incluziune socială** pentru ca mobilitatea urbană durabilă să fie un beneficiu pentru întreaga comunitate, este necesar ca investițiile să fie incluzive și echitabile. Astfel, trebuie garantată:

- Eliminarea barierelor de acces la transport pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități, prin măsuri specifice de adaptare a infrastructurii.
- Combaterea excluziunii sociale prin reducerea tarifelor la transport public pentru categoriile vulnerabile.
- Implicarea comunității în procesul decizional privind proiectele de mobilitate, astfel încât soluțiile să răspundă real nevoilor tuturor grupurilor sociale.

Prioritatea 5. Accesibilitate și conectivitate la nivel regional

Egalitate de șanse și accesibilitate -pentru ca transportul să fie disponibil pentru toți cetățenii, trebuie implementate măsuri care favorizează accesul echitabil la infrastructură:

- Adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități, prin rampe de acces, semnalizare audio-vizuală și mijloace de transport adaptate.
- Extinderea conectivității între comunitățile rurale și urbane, pentru facilitarea accesului la locuri de muncă, educație și servicii publice.
- Reducerea decalajelor digitale în accesul la informații despre transport, prin aplicații intuitive și accesibile tuturor grupurilor sociale.
- Crearea unor condiții de siguranță în transport, cu măsuri specifice pentru protejarea femeilor și grupurilor vulnerabile.

Nediscriminare și incluziune socială -pentru ca mobilitatea regională să fie un factor de dezvoltare echitabilă, investițiile trebuie să sprijine cooperarea transfrontalieră și eliminarea barierelor sociale:

- Transport accesibil pentru toate categoriile sociale, indiferent de statut economic sau de locație.
- Implicarea comunității în proiectele de mobilitate, pentru ca soluțiile implementate să reflecte nevoile reale ale cetățenilor.
- Sprijinirea grupurilor vulnerabile prin măsuri de accesibilitate și subvenții pentru transport public.
- Dezvoltarea unor politici de mobilitate intermodală, care facilitează integrarea transportului public și privat.
- Combaterea segregării spațiale a grupurilor sicomunitatilor vulnerabile

Prioritatea 6. Educație modernă și incluziune socială

Prioritatea 6 a Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 vizează dezvoltarea unui sistem educațional accesibil și incluziv, asigurând condiții optime de învățare pentru toți cetățenii, indiferent de origine socială, gen, dizabilitate sau mediu geografic. Pentru ca aceste obiective să

fie realizate echitabil, integrarea temelor orizontale – nediscriminare, egalitate de șanse și dezvoltare durabilă – trebuie asigurată în toate investițiile.

Egalitate de șanse- pentru ca educația să fie accesibilă tuturor, toate intervențiile finanțate prin PR Sud Vest Oltenia trebuie să aibă integrate măsuri care conduc la eliminarea disparităților sociale și economice.

În ultimii ani, s-a recunoscut tot mai mult existența disparităților de gen în accesul la resurse educaționale în grădinițe și infrastructuri similare. Pentru a contracara aceste inegalități, au fost implementate măsuri strategice menite să asigure acces echitabil la educație pentru toți copiii, indiferent de sex sau mediul socio-economic din care provin.

Una dintre cele mai eficiente inițiative este acordarea de ajutor financiar familiilor vulnerabile, astfel încât toți copiii să poată frecventa grădinița. Prin reducerea barierelor economice, aceste programe contribuie la asigurarea echității în educație și la diminuarea diferențelor de acces cauzate de inegalitățile sociale.

Pentru a crea un mediu de învățare incluziv, educatorii trebuie să fie încurajați să implementeze materiale didactice care promovează egalitatea de gen care să continue (fără a se limita la): exemple diverse și echilibrate în conținuturile educaționale, activități care contestă stereotipurile tradiționale sau promovarea unui model educațional incluziv și care susține dezvoltarea fiecărui copil, fără limitări impuse de roluri sociale prestabilite.

Pentru ca aceste schimbări să fie eficiente, educatorii trebuie să fie sensibilizați cu privire la impactul disparităților de gen în educație. Programele de formare îi ajută să își recunoască propriile prejudecăți și să le elimine din practica educațională, aplică strategii inovatoare pentru combaterea inechităților în clasă și să crească gradul de incluziune și sprijin egal fiecărui copil, indiferent de condițiile socioeconomice sau de apartenența la un grup vulnerabil.

Prin punerea în aplicare a acestor măsuri, educația preșcolară și școlară devine mai echitabilă, contribuind la eliminarea barierelor și la oferirea șanselor egale fiecărui copil, încă de la începutul parcursului educațional.

Pentru ca educația să fie accesibilă tuturor, trebuie luate măsuri care elimină disparitățile sociale și economice, de tipul :

- Extinderea infrastructurii educaționale în zonele rurale și defavorizate pentru a reduce decalajele dintre comunități.
- Adaptarea programelor de învățământ la nevoile persoanelor cu dizabilități, prin materiale didactice accesibile și cadre didactice specializate.
- Creșterea accesului la educație timpurie pentru grupurile vulnerabile, asigurând șanse egale pentru toți copiii.
- Subvenții și sprijin financiar pentru elevii și studenții din medii defavorizate, astfel încât nimeni să nu fie exclus din procesul educațional din cauza dificultăților economice.

- Crearea unui mediu de învățare digitalizat, care facilitează accesul la resurse educaționale online pentru toți studenții, inclusiv cei din zone izolate.
- Dezvoltarea infrastructurii pentru învățarea la distanță, prin conectivitate extinsă și acces la dispozitive electronice pentru elevii din familii cu venituri reduse.
- Formarea continuă a profesorilor pentru adaptarea metodelor de predare la mediul digital și nevoile diverse ale elevilor.

De asemenea, pentru a asigura un sistem educațional echitabil, universitățile trebuie să adopte măsuri care garantează acces egal la resurse și oportunități de învățare. Printre cele mai importante inițiative se numără alocarea echitabilă a facilităților educaționale, asigurând acces la săli de curs, laboratoare, biblioteci și terenuri sportive pentru toți studenții, indiferent de gen iar infrastructura sanitară trebuie să ofere condiții adecvate tuturor, contribuind la un mediu de învățare sigur și incluziv.

Universitățile au responsabilitatea de a preveni orice formă de hărțuire sau violență, implementând măsuri de securitate eficiente. Accesibilitatea pentru studenții cu dizabilități este o prioritate, iar instituțiile trebuie să dispună de infrastructură adaptată, precum rampe, semnalizare Braille și toalete accesibile, eliminând astfel barierele fizice care pot limita participarea la procesul de învățare.

În era digitalizării, accesul egal la tehnologie este fundamental. Universitățile trebuie să asigure conectivitate și dispozitive adecvate atât pentru studenți, cât și pentru profesori, facilitând dezvoltarea competențelor digitale și accesul la resurse educaționale online.

Pentru un mediu academic incluziv, trebuie ca metodele de predare să fie sensibile la gen, promovând reprezentarea echilibrată și contestând stereotipurile tradiționale. Totodată, campaniile de conștientizare, atelierile și evenimentele educaționale contribuie la promovarea egalității și la creșterea gradului de sensibilizare în rândul studenților.

Universitățile trebuie să ofere spații sigure și mecanisme de raportare pentru cazurile de discriminare și hărțuire, astfel încât studenții să se simtă protejați și susținuți.

Prin implementarea acestor măsuri, universitățile pot crea un mediu educațional incluziv, echitabil și accesibil pentru toți, contribuind la dezvoltarea unei societăți în care educația este un drept universal.

Nediscriminare și integrare socială - pentru a asigura un sistem educațional echitabil și incluziv, trebuie implementate măsuri care elimină discriminarea și excluderea socială, astfel ca toate intervențiile vor asigura :

- Promovarea diversității prin politici educaționale care respectă drepturile tuturor grupurilor sociale.
- Combaterea segregării educaționale, asigurând integrarea copiilor din comunități defavorizate în sistemul public de învățământ.

- Sprijinirea grupurilor minoritare, inclusiv romi, migranți și persoane cu dizabilități, prin programe educaționale adaptate și consiliere vocațională.
- Crearea unor mecanisme de raportare pentru cazurile de discriminare în instituțiile de învățământ și luarea de măsuri pentru prevenirea acestor situații.

Pentru ca toți copiii și tinerii să aibă acces egal la educație, indiferent de origine, statut socio-economic sau dizabilitate, este necesar ca sistemul educațional să fie echitabil și incluziv, eliminând segregarea și discriminarea. Acest obiectiv poate fi atins prin politici educaționale bine structurate și prin măsuri de sprijin adaptate nevoilor diverselor grupuri sociale.

Un sistem educațional echitabil trebuie să respecte drepturile tuturor grupurilor sociale și să ofere oportunități egale de dezvoltare.

Eliminarea stereotipurilor din materialele educaționale și promovarea unei abordări neutre, care reflectă diversitatea culturală și socială și asigurarea echilibrului de gen în toate activitățile educaționale, eliminând barierele care pot împiedica participarea echitabilă a fetelor și băieților pot conduce la promovarea diversității în sistemul educațional.

De asemenea, educația interculturală, care să sprijine integrarea minorităților și să promoveze respectul față de identitățile culturale diverse și formarea continuă pentru cadrele didactice, astfel încât acestea să poată aplica metode moderne de predare, adaptate la nevoile diferite ale elevilor pot fi acțiuni menite să combată discriminarea și să conducă la coeziune și integrare socială.

Combaterea segregării sociale și educaționale este un pilon important în asigurarea **integrării copiilor din comunități defavorizate**, iar în acest sens inițiativele finanțate trebuie să prevadă **măsuri proactive**, cum ar fi:

- ✓ Crearea unor programe de sprijin educațional pentru copiii din medii vulnerabile, oferindu-le acces la resurse suplimentare și mentorat.
- ✓ Alocarea echitabilă a fondurilor pentru infrastructura educațională din comunități marginalizate, astfel încât toate unitățile școlare să beneficieze de dotări moderne.
- ✓ Dezvoltarea unor programe de prevenire a abandonului școlar, care să ofere consiliere și sprijin material pentru elevii cu risc de excludere.
- ✓ Programe educaționale personalizate pentru romi, migranți și persoane cu dizabilități, care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărui grup.
- ✓ Dotarea școlilor cu facilități speciale (rampe de acces, materiale educaționale adaptate, tehnologie accesibilă).
- ✓ Integrarea consilierii vocaționale pentru elevii care provin din medii defavorizate, astfel încât aceștia să-și poată construi un traseu educațional și profesional adaptat abilităților lor.
- ✓ Crearea unor proceduri clare de sesizare a cazurilor de discriminare, atât pentru elevi, cât și pentru profesori.
- ✓ Dezvoltarea unor programe de sensibilizare privind diversitatea și incluziunea, menite să reducă prejudecățile și să stimuleze empatia.

- ✓ Aplicarea sancțiunilor corecte, pentru ca orice comportament discriminatoriu să fie descurajat și eliminat din mediul educațional.

Investițiile în locuințe sociale pot avea un rol important în reducerea excluziunii sociale, asigurând condiții de trai decente pentru persoanele vulnerabile. Pentru ca aceste intervenții să fie echitabile, sustenabile și incluzive, integrarea temelor orizontale – nediscriminare, egalitate de șanse și dezvoltare durabilă – în toate etapele de planificare și implementare, reprezintă condiția esențială în acordarea finanțării în cadrul PR Sud-Vest Oltenia. Investițiile în locuințe sociale trebuie să asigure condiții mai echitabile, sustenabile și incluzive, oferind șanse reale de integrare pentru persoanele aflate în situații vulnerabile. Un sistem de locuire socială bine structurat contribuie la combaterea excluziunii, creșterea calității vieții și dezvoltarea unei comunități mai unite și echilibrate.

Egalitate de șanse și accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități - pentru ca locuințele sociale să fie adaptate tuturor nevoilor, următoarele măsuri pot fi implementate în cadrul intervențiilor:

- Design incluziv, cu rampe de acces, lifturi și adaptări specifice pentru persoanele cu dizabilități.
- Locuințe echipate cu tehnologii asistive, astfel încât persoanele cu mobilitate redusă să poată trăi în condiții de autonomie.
- Soluții de locuire flexibilă, care permit ajustarea spațiului în funcție de nevoile fiecărui locatar.
- Programe de sprijin pentru locatari, cum ar fi consilierea socială și profesională.
- Acces la educație și sănătate, prin infrastructură comunitară adaptată nevoilor diverse.
- Promovarea participării comunitare, astfel încât locatarii să fie implicați activ în viața socială și economică.

Nediscriminare și acces echitabil la locuire: având în vedere că locuințele sociale sunt măsuri complementare de incluziune socială și vor fi disponibile pentru categoriile de populație din grupurile dezavantajate sau aflate în situații de risc, trebuie adoptate măsuri precum:

- Proceduri transparente de alocare a locuințelor, bazate pe criterii sociale clare, astfel încât accesul să nu fie influențat de origine etnică, gen, dizabilitate, cu accent pe persoanele cu venituri scăzute sau aflate în stare de vulnerabilitate.
- Eliminarea segregării prin construirea de locuințe integrate în comunitate, evitând izolarea grupurilor vulnerabile.
- Accesibilitate financiară, astfel încât costurile de întreținere să fie suportabile pentru beneficiari, fără riscul de excluziune economică.

Prioritatea 7. Dezvoltare teritorială sustenabilă

Prin integrarea temelor orizontale, Prioritatea 7 – Dezvoltare teritorială sustenabilă contribuie la crearea unor comunități echilibrate, care respectă principiile incluziunii sociale, echității economice și protecției mediului. Aceste investiții nu doar îmbunătățesc calitatea vieții, ci și sprijină dezvoltarea armonioasă a Regiunii Sud-Vest Oltenia.

Accesibilitate și sanse egale

Pentru ca dezvoltarea teritorială să fie incluzivă, trebuie implementate măsuri care favorizează acces egal la infrastructură și servicii publice de tipul :

- Modernizarea infrastructurii urbane pentru a asigura accesibilitate persoanelor cu dizabilități, vârstnicilor și altor categorii vulnerabile.
- Extinderea conectivității între mediul urban și rural, astfel încât toate comunitățile să beneficieze de investiții și dezvoltare.
- Creșterea accesului la servicii publice esențiale, cum ar fi sănătatea, educația și cultura, pentru toate categoriile sociale.
- Sprijinirea locuirii echitabile, prin dezvoltarea unor politici care să combată segregarea și excluziunea socială.

Nediscriminare și incluziune socială -pentru ca toate comunitățile să beneficieze de avantajele dezvoltării teritoriale, investițiile finanțate trebuie să fie echitabile și integrate astfel:

- Eliminarea discriminării în alocarea resurselor și investițiilor, astfel încât toate grupurile sociale să beneficieze de oportunități egale.
- Implicarea activă a comunității în planificarea proiectelor teritoriale, pentru ca deciziile să reflecte nevoile diverse ale locuitorilor.
- Reducerea disparităților regionale, prin susținerea economică și socială a zonelor mai puțin dezvoltate.
- Crearea de spații publice incluzive, unde toate categoriile de populație să se simtă reprezentate și respectate.

Prioritatea 9. Tehnologii strategice

Prin integrarea temelor orizontale, Prioritatea 9 – Tehnologii strategice STEP contribuie la crearea unei infrastructuri digitale echitabile și sustenabile, facilitând accesul la inovație și progres tehnologic pentru toți locuitorii Regiunii Sud-Vest Oltenia. Aceste măsuri nu doar îmbunătățesc

competitivitatea economică, ci și sprijină dezvoltarea unei societăți digitale incluzive și responsabile.

Egalitate de șanse și accesibilitate pentru ca toate categoriile sociale să beneficieze de progresul tehnologic, este necesar ca investițiile să fie incluzive și să asigure:

- Eliminarea criteriilor discriminatorii, astfel încât selecția candidaților să fie bazată pe experiență și abilități.
- Screening anonim al CV-urilor, reducând influența părtinirilor inconștiente în evaluarea aplicanților.
- Panouri de interviu diverse, care să reflecte realitatea socială și să asigure un proces de recrutare echitabil.
- Programe de instruire și conștientizare -pentru a cultiva o cultură organizațională incluzivă, prin organizarea de cursuri de formare privind diversitatea și incluziunea pentru angajați și manageri, desfășurarea de campanii de sensibilizare, menite să combată prejudecățile și stereotipurile, încurajarea organizării workshop-urilor și sesiunilor interactive, stimulând respectul și colaborarea între colegi.
- Un cadru normativ bine definit poate asigura siguranța angajaților prin regulamente interne care interzic discriminarea și hărțuirea, sancționând clar orice abatere.
- Flexibilitate și adaptabilitate la nevoile angajaților, pentru a sprijini echilibrul între viața profesională și cea personală
- Echitate salarială și transparență ,pentru a garanta un sistem de remunerare echitabil, eliminând discrepanțele între femei și bărbați și clarificarea criteriilor de promovare și salarizare, astfel încât procesul să fie transparent pentru toți angajații.
- Limbaj și comunicare incluzivă

Nediscriminare și etică în utilizarea tehnologiilor critice

- Pentru ca tehnologia să fie un instrument echitabil și responsabil, este necesar ca investițiile să respecte principiile nediscriminării și eticii:
- Eliminarea barierelor digitale pentru toate categoriile sociale, prin acces echitabil la platforme digitale și soluții avansate.
- Promovarea eticii și transparenței în utilizarea tehnologiilor critice, asigurând protecția datelor și combaterea inegalităților digitale.
- Implicarea grupurilor diverse în dezvoltarea tehnologiilor, astfel încât soluțiile inovatoare să reflecte nevoile întregii societăți.
- Responsabilitate socială din partea întreprinderilor mari, prin politici care garantează condiții de muncă echitabile și sustenabile.

Prioritatea 10. Locuinte sociale

Respectarea prevederilor legale în vigoare referitoare la temele orizontale prevăzute la art. 9, alin (1, 2, 3, 4) din Regulamentul (UE) 2021/1060 cu privire la respectarea drepturilor fundamentale, la egalitatea de șanse, la accesibilitate, la incluziune și nediscriminare, la integrarea principiilor dezvoltării durabile, constituie condiții de eligibilitate a proiectelor în cadrul ghidurilor solicitantului.

Pentru a se asigura ca intervențiile finanțate respectă dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale, a fost elaborat ghidul *"Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene nerambursabile"* (<https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/08/0289aed9bcb174a18d17d7badb94816f.pdf>).

Egalitatea de șanse și de tratament are la bază participarea deplină și efectivă a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire pe criteriile de sex, origine rasială sau etnică, religie, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală. Pe parcursul implementării proiectelor, AM se va asigura în legătură cu îndeplinirea acestor obiective la nivelul intervențiilor finanțate cu privire la egalitatea de șanse, la incluziune și nediscriminare prin interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de discriminare și care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune. Pentru a promova egalitatea de șanse și tratament se va acorda atenție accesibilității pentru toți membrii grupului țintă la serviciile, spațiile și infrastructura care sunt furnizate sau deschise publicului.

Intervențiile sprijinite prin fonduri vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027* (<http://anpd.gov.ro/strategia2022-2027/#/>). Se va urmări ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare. Respectiv acțiuni pot include măsuri de îmbunătățire a accesibilității pentru persoanele cu handicap, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Activitățile finanțate în cadrul acestui apel **nu pot** conduce la :

Perpetuarea segregării spațiale: Concentrarea unui singur grup social sau etnic într-o clădire consolidează separarea față de comunitatea majoritară, contrar obiectivului de coeziune socială și teritorială

Stigmatizarea instituționalizată: clădirile dedicate exclusiv categoriilor vulnerabile creează spații rezidențiale cu identitate socială negativă, reducând șansele de mobilitate socială, contrar Cartei Drepturilor Fundamentale a UE, art. 21 — nediscriminarea;

Absența mixului social: locuințele sociale cofinanțate trebuie să integreze beneficiari din grupuri socioeconomice diferite

Efectul de izolare și dependență: Gruparea familiilor vulnerabile în același imobil aduce la excluderea și creează dependență structurală de asistența socială

În vederea monitorizării integrării principiilor orizontale în activitățile proiectului, se vor stabili încă din etapa de elaborare tipuri de informații și indicatori ce trebuie colectate, respectiv, măsurate.

Solicitanții de finanțare vor completa toate informațiile relevante în legătură cu aspectele menționate mai sus, particularizând pentru proiectul propus, completând corespunzător secțiunea - *Principii orizontale* - a Cererii de finanțare.

Beneficiarii care solicită sprijin nerambursabil au obligația de a respecta principiile orizontale descrise la capitolele 3.17 - Aspecte de mediu (inclusiv aplicarea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului). Aplicarea principiului DNSH. Imunizarea la schimbările climatice, 3.18 - Caracterul durabil al proiectului și 3.19 - Acțiuni menite să garanteze egalitatea de șanse, de gen, incluziunea și nediscriminarea, care derivă din legislația aplicabilă, iar proiectele trebuie să detalieze și să demonstreze modul în care acestea sunt tratate în cadrul investiției propuse, prin măsuri și instrumente clare, prin care solicitantul va garanta aplicarea respectivelor principii.

În cadrul Declarației Unice, solicitantul își va asuma că va respecta, pe durata pregătirii și implementării proiectului, prevederile legislației europene și naționale în domeniul dezvoltării durabile, inclusiv DNSH, nediscriminării pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, precum și accesibilitatea pentru persoane cu handicap, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Handicap.

Pe tot parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare, pe perioada de implementare, perioada de raportare și verificare finală a proiectului, precum și pe perioada de durabilitate a proiectului, AM PR SV OLTENIA va aplica, va verifica și se va asigura de respectarea principiilor legate de egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea persoanelor cu dizabilități conform legislației naționale și europene în vigoare, în conformitate cu prevederile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, de principiul dezvoltării durabile și de politica Uniunii în domeniul mediului în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE, precum și cu principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” în concordanță cu Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului european și al Consiliului.

Prin integrarea temelor orizontale, Prioritatea 10 – Locuințe sociale contribuie la crearea unor comunități echilibrate, care respectă principiile incluziunii sociale, echității economice și protecției mediului. Aceste investiții nu doar îmbunătățesc calitatea vieții, ci și sprijină dezvoltarea armonioasă a Regiunii Sud-Vest Oltenia.

II. INTEGRAREA PRINCIPIILOR ORIZONTALE IN MANAGEMENTUL CICLULUI DE PROIECT

II.1. SCRIEREA CERERII DE FINANTARE

Beneficiarii care solicită sprijin nerambursabil au obligația de a respecta aspectele legate de egalitatea de șanse, de gen, incluziune și nediscriminare conform legislației naționale și europene în vigoare începând cu data depunerii cererii de finanțare, pe tot parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare, pe perioada de implementare, perioada de raportare și verificare finală a proiectului, precum și pe perioada de durabilitate a proiectului.

În cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, se urmărește ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Solicitantul va detalia cum se asigură accesibilizarea corespunzătoare a spațiului/infrastructurii obiect al proiectului și facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă, cu respectarea prevederilor naționale și europene aplicabile în vigoare. Intervențiile sprijinite vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027, inclusiv ale Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD a ONU), inclusiv a Comentariilor Generale ale CRPD și se va urmări ca rezultatele proiectelor să permită persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare. De asemenea, solicitantul va descrie modalitatea prin care se asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Respectarea legislației naționale și europene în domeniile egalității de șanse, de gen/nediscriminare/accesibilitate reprezintă criteriu de eligibilitate și o condiție obligatorie de îndeplinit pentru accesarea fondurilor europene. Se va urmări în cadrul proiectelor eliminarea inegalităților și promovarea egalității de șanse între femei și bărbați, precum și combaterea discriminării pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.

În secțiunea „Principii orizontale” din cererea de finanțare MySMIS2021/SMIS2021+, beneficiarul trebuie să detalieze modul în care proiectul propus respectă și promovează următoarele principii fundamentale:

1. Egalitatea de șanse și de gen

Beneficiarul trebuie să descrie măsurile concrete prin care proiectul va asigura:

- Acces egal pentru femei și bărbați la activitatea propusă prin proiect și beneficiile aduse.
- Promovarea egalității de gen în cadrul echipei de implementare și a beneficiarilor finali.
- Prevenirea discriminării bazate pe sex în toate etapele proiectului.

Este important să se evidențieze modul în care aceste măsuri sunt integrate în planificarea și implementarea proiectului.

2. Nediscriminarea

Solicitantul trebuie să explice cum proiectul va preveni și combate orice formă de discriminare. Se vor detalia acțiunile specifice care vor fi întreprinse pentru a asigura un mediu incluziv și echitabil pentru toți participanții și beneficiarii proiectului.

3. Accesibilitatea pentru persoane cu dizabilități

Solicitantul trebuie să descrie modul în care proiectul va asigura accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv:

- Adaptarea infrastructurii pentru a fi accesibilă tuturor
- Furnizarea de informații în formate accesibile
- Asigurarea participării active a persoanelor cu dizabilități în toate etapele proiectului

În cadrul intervențiilor finanțate prin PR Sud-vest Oltenia 2021-2027 este necesar să se evidențieze angajamentul tuturor factorilor interesați față de incluziunea și participarea egală a persoanelor cu dizabilități.

II.2. ACHIZITIILE PUBLICE

“Trebuie să ne asigurăm că orice dezvoltare a pieței unice include o dimensiune socială autentică care asigură justiția și coeziunea socială, deoarece piața unică este un motor puternic pentru creștere și prosperitate, dar poate fi și o sursă de inegalitate și sărăcie dacă beneficiile sale nu sunt împărțite pe scară largă (...) O dimensiune socială puternică în piața unică a UE promovează prosperitatea incluzivă, asigurând oportunități echitabile, drepturile lucrătorilor și

protecție socială pentru toți, contribuind în același timp la creștere. (...) O dimensiune socială puternică în piața unică a UE promovează prosperitatea incluzivă, asigurând oportunități echitabile, drepturile lucrătorilor și protecție socială pentru toți, contribuind în același timp la creștere și competitivitate. Acesta consolidează angajamentul Uniunii Europene față de solidaritate, reducerea inegalităților și promovarea bunăstării tuturor cetățenilor, în conformitate cu valorile Pilonului European al Drepturilor Sociale pentru o Uniune coerentă, centrată pe oameni.”¹

Achizițiile publice reprezintă unul dintre cele mai importante mijloace pentru atingerea obiectivelor de incluziune socială, acestea depinzând într-o măsură din ce în ce mai mare de aplicarea unor proceduri de atribuire eficiente. Astăzi, procesul de achiziție nu mai reprezintă doar o procedură administrativă ci un instrument, care dacă este abordat în mod strategic, poate contribui la gestionarea provocărilor legate de incluziunea socială, accesibilitate, ocuparea forței de muncă, societăți mai echitabile și favorabile incluziunii.

Noua generație de directive privind achizițiile publice au oferit cadrul necesar pentru achiziții publice mai flexibile. Cu toate acestea, posibilitățile oferite de acestea nu sunt utilizate pe deplin astfel încât să sprijine în mod real obiectivele de politică socială durabilă, printr-o aplicare inteligentă a noilor directive. Posibilitățile oferite de achizițiile strategice nu sunt utilizate suficient, legislația națională lăsând la latitudinea autorităților contractante să decida dacă optează pentru includerea unor factori de evaluare bazati pe criterii sociale.

În general, autoritățile publice fac eforturi pentru a crea o societate mai echitabilă, bazată pe egalitatea de șanse, o creștere economică durabilă și o participare amplă la piață. Având în vedere proporția achizițiilor în cheltuielile publice, ele pot permite autorităților publice să obțină rezultate politice cheie, dacă sunt utilizate ca un instrument strategic. Strategia Comisiei Europene în domeniul achizițiilor publice a fost elaborată în jurul a șase priorități de politică publică, după cum urmează ²:

- Asigurarea adoptării pe scară mai largă a achizițiilor publice strategice;
- Profesionalizarea personalului responsabil de achiziții publice;
- Îmbunătățirea accesului la piețele de achiziții;
- Creșterea transparenței, integrității și a calității datelor;

¹ Raportul Enrico Letta - MUCH MORE THAN A MARKET - SPEED, SECURITY, SOLIDARITY

<https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

² Strategia Comisiei Europene în domeniul achizițiilor publice - COM(2017) 572 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0572>

- Stimularea transformării digitale a achizițiilor;
- Cooperare pentru agregarea achizițiilor publice.

Comisia Europeană recomandă României încă din anul 2020 remedierea deficiențelor în ceea ce privește promovarea achizițiilor strategice (achiziții inovative, ecologice și responsabile social) mai ales în ceea ce privește promovarea achizițiilor publice ecologice și responsabile din punct de vedere social³.

Spre deosebire de achizițiile publice ecologice care se bucură de un cadru de reglementare bine definit (de la legislație specifică până la ghiduri de bună practică), achizițiile publice responsabile social nu au beneficiat de același nivel de atenție din partea instituțiilor cu responsabilități de reglementare în domeniu. Scopul principal al promovării introducerii criteriilor de incluziune socială în contractele de achiziții publice este de a transforma politicile bazate pe furnizarea de beneficii grupurilor vulnerabile în politici bazate pe **schimbarea de statut, respectiv de a înlocui măsurile pasive (prestațiile sociale) cu măsuri active (formare profesională, acompaniere pe piața forței de muncă, angajare, etc)**. Cu alte cuvinte, prin includerea criteriilor de incluziune socială în contractele de achiziții publice, persoana vulnerabilă este sprijinită să facă trecerea de la statutul de persoană asistată la cel de contribuitor net al sistemului de asistență socială⁴.

„Clauzele sociale”, folosite pentru asigurarea obiectivelor cu privire la achizițiile responsabile social, sunt prevederi contractuale prin care o autoritate contractantă urmărește, printr-un contract de achiziție publică, un obiectiv de politică socială, distinct de achizițiile publice, menit să contribuie direct la bunăstarea comunității. Aceste clauze pot include:

- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei,

³ Raportul de țară din 2020 privind România, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0522>

⁴ Hotărârea de Guvern nr. 554 pentru aprobarea Strategiei Naționale în domeniul Achizițiilor Publice 2023-2027 <https://anap.gov.ro/web/hotararea-de-guvern-nr-554-pentru-aprobarea-strategiei-nationale-in-domeniul-achizițiilor-publice-2023-2027/>

- promovarea ocupării forței de muncă, reducerea somajului,
- prevenirea discriminării pe motive de rasă, religie, dizabilitate sau sex,
- reducerea excluziunii sociale,
- facilitarea accesului la muncă pentru persoanele cu dizabilități.
- Facilitarea accesului la muncă persoanele aparținând etniei roma
- facilitarea accesului la muncă pentru persoanele din grupuri marginalizate
- facilitarea accesului la muncă pentru persoanele cu grad de handicap
- facilitarea accesului la muncă pentru someri cu vârsta de peste 50 de ani
- asigurarea faptului că serviciile publice, clădirile publice, transportul public și informațiile publice sunt accesibile tuturor, inclusiv persoanelor cu dizabilități, îmbunătățirea siguranței lucrătorilor la locurile lor de muncă, combaterea sărăciei etc.

Legea 98/2016 privind achizițiile publice **stabilește o obligație generală pentru autoritățile contractante** și anume aceea **de a se asigura că, pe parcursul executării contractului, operatorii economici respectă obligațiile din domeniul dreptului social și al muncii**. Astfel, în conformitate cu:

- art. 51 **“(1) Autoritatea contractantă precizează în documentația de atribuire reglementările obligatorii în domeniile mediului, social și al relațiilor de muncă, stabilite prin legislația adoptată la nivelul Uniunii Europene, legislația națională, prin acorduri colective sau prin tratatele, convențiile și acordurile internaționale în aceste domenii, care trebuie respectate pe parcursul executării contractului de achiziție publică ori să indice instituțiile competente de la care operatorii economici pot obține informații detaliate privind reglementările respective. (2) În cazul prevăzut la alin. (1), **autoritatea contractantă are totodată obligația de a solicita operatorilor economici să indice în cadrul ofertei faptul că la elaborarea acesteia au ținut cont de obligațiile relevante din domeniile mediului, social și al relațiilor de muncă.**”**

- art. 167, alin. 1, lit. a) **“Autoritatea contractantă exclude din procedura de atribuire a contractului de achiziție publică/acordului cadru orice operator economic care se află în oricare dintre următoarele situații: a) a încălcat obligațiile stabilite potrivit art. 51, iar autoritatea contractantă poate demonstra acest lucru prin orice mijloc de probă adecvat, cum ar fi decizii ale autorităților competente prin care se constată încălcarea acestor obligații;**

- Art. 210, alin. 4 **“Autoritatea contractantă respinge întotdeauna o ofertă atunci când constată că aceasta are un preț neobișnuit de scăzut deoarece nu respectă obligațiile prevăzute la art. 51 alin. (1).”**

Prin această obligație legiuitorul a dorit să se asigure de faptul că cerințele sociale și de muncă sunt integrate în executarea contractului de achiziție publică, iar operatorii economici care nu îndeplinesc aceste cerințe, **sunt excluși din procedura de atribuire oricând pe parcursul acesteia, în situația în care se constată că acesta nu respectă obligațiile prevăzute la art. 51 alin. (1).**

Totodata, Legea 98/2016 privind achizițiile publice conține prevederi cu privire la:

- modalitatea de includere a aspectelor care ar trebui să fie luate în calcul pentru asigurarea obiectivelor cu privire la achizițiile responsabile social, la nivelul documentației de atribuire respectiv elaborarea specificațiilor tehnice;
- stabilirea criteriului de atribuire și a factorilor de evaluare
- urmărirea respectării cerințelor sociale, în implementarea contractelor de achiziție

Prin urmare, ofertanților nu li se permite să obțină contracte publice, în cazul unui comportament culpabil anterior dovedit, pentru a preveni atribuirea de contracte publice unor operatori economici care nu respectă o anumită conduită socială.

La nivelul documentației de atribuire respectiv elaborarea specificațiilor tehnice

Autoritatea contractantă decide să introducă cerințe sociale chiar în obiectul contractului și/sau specificațiile tehnice care trebuie îndeplinite de câștigător (de exemplu echipamentele informatice trebuie să îndeplinească anumite criterii de accesibilitate).

În elaborarea specificațiilor tehnice, pentru toate achizițiile destinate utilizării de către persoane fizice, autoritățile contractante ar trebui să stabilească specificații tehnice, astfel încât să ia în considerare, de exemplu, criteriile de accesibilitate pentru persoane cu dizabilități sau modele destinate tuturor utilizatorilor, cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător. Prin urmare, la nivelul documentației de atribuire ar trebui să existe dispoziții obligatorii pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, de exemplu, la transportul public, serviciile publice, clădirile publice, informațiile publice și bunuri și servicii din domeniul TIC, inclusiv aplicații web.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap recunoaște accesibilitatea ca fiind unul din principiile generale consacrate la articolul 3⁵. Convenția stabilește obligațiile statelor de a garanta accesul la mediul fizic, la mijloacele de transport, la mijloacele de informare și de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informării și comunicării, precum și la alte structuri și servicii deschise sau furnizate publicului, solicitând măsuri de punere în aplicare a „**proiectării universale**”. În Europa, acest concept este adesea cunoscut sub numele de „proiectare pentru toți”.

Elementul esențial constă în achiziționarea de mărfuri și servicii accesibile pentru toți.

---

⁵ Ghid reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și **proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027**
<https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/08/Ghid-Convenție-ONU-dizabilitati.pdf>

- Art. 155, alin. 4 din Legea 98/2016: **“Pentru toate achizițiile destinate utilizării de către persoane fizice, indiferent dacă este vorba de publicul larg sau de personalul autorității contractante, specificațiile tehnice se definesc astfel încât să țină seama de cerințele de accesibilitate ale persoanelor cu dizabilități sau de conceptul de proiectare pentru toate categoriile de utilizatori, cu excepția cazurilor temeinic justificate.”**

- Articolul 157, alin. 1 din Legea 98/2016 **“În cazul în care autoritatea contractantă intenționează să achiziționeze lucrări, produse sau servicii cu anumite caracteristici de mediu, sociale sau de altă natură, aceasta poate solicita prin specificațiile tehnice, factorii de evaluare sau prin condițiile de executare a contractului o etichetă specifică drept dovadă că lucrările, serviciile sau produsele corespund cerințelor solicitate, dacă următoarele condiții sunt îndeplinite în mod cumulativ: (...)”**

Stabilirea criteriului de atribuire și a factorilor de evaluare

În cadrul criteriului de atribuire celui mai bun raport calitate/preț, legislația prevede inclusiv factori de evaluare care să se refere inclusiv la caracteristicile sociale (chiar dacă acești factori nu fac parte din substanța materială a produselor, serviciilor sau lucrărilor respective), dacă aceștia sunt în legătură cu obiectul contractului și nu oferă o libertate de apreciere nelimitată din partea autorității contractante.

- Art. 187, alin. 4 din Legea 98/2016: **“În sensul alin. (3) lit. a) și b), cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost se determină pe baza unor factori de evaluare care includ aspecte calitative, de mediu și/sau sociale în legătură cu obiectul contractului de achiziție publică/acordului-cadru.”**

- Art. 187, alin. 5, lit. din Legea 98/2016: **“Factorii de evaluare prevăzuți la alin. (4) pot viza, printre altele:**

a) **calitatea, inclusiv avantajele tehnice, caracteristicile estetice și funcționale, accesibilitatea, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovatoare și comercializarea și condițiile acesteia;”**

d) **ofertantul are la nivel de unitate contract colectiv de muncă încheiat cu o organizație sindicală sau îi este aplicabil un contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă.”**

Urmărirea respectării cerințelor sociale, în implementarea contractelor de achiziție

Autoritățile contractante au obligația să se asigure că în derularea contractului, ofertantul câștigător îndeplinește cerințele stabilite în caietul de sarcini și asumate de acesta prin oferta depusă și semnarea contractului.

La nivelul contractului trebuie să existe clauze specifice foarte clare prin care autoritatea contractantă se va asigura că cerințele sunt respectate, precum și clauze care să prevadă sancțiuni/penalități/amenzi în situația neîndeplinirii acestora, pe parcursul implementării contractului. Autoritatea contractantă trebuie să poată verifica executarea efectivă a clauzei sociale în orice etapă a executării contractului, și de aceea trebuie stabilite mecanisme de raportare și verificare, la nivelul contractului de achiziție (termene de raportare, documente care trebuie întocmite și transmise către autoritatea contractantă, frecvența raportărilor, măsurile de escaladare și de mediere care se vor aplica în cazul apariției unor probleme, penalități, etc).

Articolul 223, alin. 1, lit. c) și alin. 2 din Legea 98/2016: *” Fără a aduce atingere dispozițiilor dreptului comun privind încetarea contractelor sau dreptului autorității contractante **de a solicita constatarea nulității absolute a contractului de achiziție publică**, în conformitate cu dispozițiile dreptului comun, autoritatea contractantă are dreptul de a denunța unilateral un contract de achiziție publică în perioada de valabilitate a acestuia în una dintre următoarele situații:*

c) contractantul sau subcontractanții acestuia nu mai respectă obligațiile prevăzute la art. 51 alin. (1).

(2) Autoritatea contractantă introduce dreptul de denunțare unilaterală prevăzut la alin. (1) în condițiile contractuale cuprinse în documentația de atribuire.”

Realizarea monitorizării îndeplinirii clauzelor sociale:

- Contractantul este responsabil pentru raportarea informațiilor către autoritatea contractantă, cu privire la îndeplinirea clauzei sociale (autoraportare).

- Autoritatea Contractantă este responsabilă pentru urmărirea respectării clauzelor sociale și aplicarea sancțiunilor/penalităților, dacă este cazul.

- O terță parte se poate nominaliza de către autoritatea contractantă,

- pentru monitorizarea respectării clauzelor sociale și furnizarea de rapoarte.
- Neexecutarea parțială sau totală a unei clauze sociale se penalizează, cu condiția ca aceasta neexecuție să fie din vina ofertantului câștigător. Se poate întâmpla ca un ofertant câștigător să facă toate demersurile necesare pentru a executa clauza socială, dar acești pași să nu permită executarea acesteia. În acest caz, câștigătorul nu va fi tras la răspundere pentru neexecutarea clauzei sociale și deci nu va fi sancționat. Sarcina probei revine ofertantului câștigător, care trebuie să demonstreze că a întreprins toate demersurile necesare pentru implementarea clauzei sociale. În acest scop, ofertantul câștigător trimite „justificări” autorității contractante.

Autoritățile contractante nu au dreptul ca prin documentația de atribuire sau clauzele contractuale să oblige ofertanții:

- să respecte clauzele sociale în alte contracte decât cel care face obiectul procedurii de atribuire;
- să restrângă ofertanților sfera de acțiune în alte contracte pe care acestea le vor semna cu alți achizitori;
- să finanțeze alte proiecte ale autorității contractante, având în vedere că în cazul în care autoritatea contractantă identifică astfel de necesități, acestea ar trebui să le scoată la licitație.

Exemple de cerințe/factori de evaluare/clauze contractuale cu impact social

Nota: Trebuie avut în vedere faptul că, prin utilizarea cerințelor/factorilor de evaluare/clauzelor contractuale cu impact social, autoritatea contractantă nu trebuie să obțină un avantaj/beneficiu direct iar ponderea alocată factorilor de evaluare cu impact social nu trebuie să conducă la distorsionarea rezultatului procedurii. Prin urmare ponderea alocată trebuie limitată la ceea ce este strict necesar pentru atingerea obiectivelor de politică socială, aceștia nefacând parte din substanța materială a produselor, serviciilor sau lucrărilor care se achiziționează.

1. **Factor de evaluare** - Numărul minim de personal provenit din grupurile defavorizate/vulnerabile pe care ofertantul se obligă să-l angajeze pe parcursul implementării contractului.
2. **Factor de evaluare** - Politică de responsabilitate socială în raport cu efectele activităților desfășurate. Descriere: valoarea nominală din prețul contractului ce urmează a fi atribuit, prin care contractantul decide să contribuie în mod voluntar la îmbunătățirea comunității în care își desfășoară activitatea, cu privire la grupurile defavorizate/vulnerabile, ofertantul câștigător având obligația să publice pe site-ul propriu informații cu privire la această inițiativă socială.

3. **Factor de evaluare** - Susținerea unui proiect social. În cadrul acestui factor de evaluare se punctează bugetul pe care ofertantul îl va alocă pentru implementarea pe durata contractului a unui proiect care să aibă drept scop creșterea calității vieții. Ofertantul are dreptul de a alege/ selecta localitatea/localitățile unde să deruleze aceste activități pentru implementarea proiectului. Pentru cea mai mare valoare alocată politicii de responsabilitate socială prin care ofertantul (prestatorul) decide să contribuie în mod voluntar la îmbunătățirea calitatii vietii comunității se va acorda punctajul maxim de X puncte.
4. **Factor de evaluare** – Autoritatea contractanta acorda x puncte in cazul in care ofertantul isi asuma ca pe toata perioada de executie a contractului de lucrari va angaja un numar minim de x persoane incadrate ca someri/persoane cu dizabilitati din arealul obiectivului respectiv.
5. **Factor de evaluare** - În cadrul unui contract de achiziții publice de programe sau echipamente informatice, se poate include un criteriu de atribuire care se referă la numărul de puncte atribuite în funcție de nivelurile de accesibilitate sau de trăsăturile specifice ale accesibilității propuse pentru mai multe categorii de persoane cu handicap. Aici sunt incluse, de exemplu, situațiile în care produsul sau serviciul este accesibil pentru persoane cu probleme de vedere sau persoane fără vedere, pentru persoane cu probleme de auz sau fără auz, pentru persoane cu deficiențe mintale sau cu probleme de mobilitate și dexteritate etc.
6. **Factor de evaluare** In cadrul unui contract de achizitii publice de programe sau echipamente informatice, se poate include un criteriu de atribuire care puncteze nivelurile de accesibilitate sau caracteristicile specifice ale accesibilitatii propuse pentru mai multe categorii de persoane cu handicap (de exemplu, situatiile in care produsul sau serviciul este accesibil pentru persoane cu probleme de vedere sau nevăzătoare, pentru persoane cu probleme de auz sau care nu aud, sau cu probleme de mobilitate etc).
7. **Clauze contractuale** Autoritățile contractante pot include în clauzele de executare a contractului aspecte sociale referitoare, de exemplu, la interdicția privind munca copiilor și munca forțată, cerințe în materie de condiții de munca decente, astfel cum sunt cele definite de Organizația Internațională a Muncii în cazuri în care este probabil ca lanțul de aprovizionare să implice zone de producție sau prelucrare unde apar astfel de probleme.
8. **Exemple de criterii sociale de atribuire combinate cu alte criterii**⁶:

⁶ <https://achizitiipublice.gov.ro/matrix/103/1/true>

<https://achizitiipublice.gov.ro/matrix/cell/423/1>

https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/strategic-procurement/socially-responsible-public-procurement_en

Exemplul 1

Criterii de selecție: Ofertanții trebuie să facă dovada capacității lor de a recruta, de a forma și de a păstra lucrători din unul sau mai multe grupuri dezavantajate definite. Această experiență se poate referi la contracte anterioare încheiate în orice sector. Trebuie să se demonstreze că ofertantul și/sau subcontractanții săi au capacitatea de a recruta, de a forma și de a păstra acești lucrători pe o perioadă similară cu cea acoperită de prezentul contract.

Criterii de atribuire: Până la X % din punctele disponibile vor fi atribuite ofertelor pe baza numărului și a calității oportunităților în materie de ocupare a forței de muncă ce urmează să fie puse la dispoziția lucrătorilor defavorizați. Aceste puncte vor fi acordate pe baza planurilor specifice prezentate pentru recrutarea, formarea și păstrarea lucrătorilor defavorizați.

Exemplul 2 – Produse alimentare certificate ca îndeplinind condițiile comerțului echitabil

Criterii de atribuire: Până la X % din punctele disponibile vor fi atribuite ofertelor care conțin unul sau mai multe produse certificate de Fairtrade International sau care dețin o etichetă echivalentă. În scopul comparării ofertelor, se vor lua în considerare valoarea și volumul produsului (produselor) care dețin(e) această certificare și care urmează să fie furnizat(e) în temeiul contractului. În cazul în care ofertanții nu dețin o certificare privind comerțul echitabil din motive care nu le sunt imputabile, ar trebui furnizată o explicație în cadrul ofertei.

Condiții de executare a contractului: Pe durata contractului, furnizorul va depune eforturi pentru a include în oferta sa produse suplimentare cu certificare Fair Trade sau echivalentă. Se reține o parte din prețul contractului atâta timp cât această condiție nu este îndeplinită, o plată egală cu costul cu ridicata suplimentar de furnizare a produselor comercializate în mod echitabil urmând să fie pusă la dispoziție odată ce aceste produse sunt încorporate în ofertă.

9. **Etichete** În temeiul Directivelor 2014/24/UE și Legii 98/2016, acestea pot fi menționate în specificațiile tehnice, în criteriile de atribuire și în clauzele de executare a contractului. Exemple de etichete care țin seama de aspectele sociale: Certificările Fairtrade International; TCO Certified; SA 8000; Fair for Life; World Fair Trade Organization; Eticheta WAI WCAG 2.1 AAA și/sau etichetele altor organizații ale persoanelor cu handicap; Cerințe de accesibilitate DALCO pentru standardul UNE 170001-1:2007 privind mediul construit.

Pentru a solicita etichete specifice în documentele achiziției, acestea trebuie să îndeplinească mai multe condiții, menite să garanteze că sunt obiective și accesibile tuturor operatorilor interesați. Etichetele trebuie:

1. să se refere numai la criteriile care sunt legate de obiectul contractului;
2. să se bazeze pe criterii nediscriminatorii și verificabile în mod obiectiv;
3. să fie create printr-o procedură deschisă și transparentă, în cadrul căreia pot participa toate părțile interesate relevante, inclusiv organisme guvernamentale, consumatori, parteneri sociali, producători, distribuitori și organizații neguvernamentale;
4. să fie accesibile tuturor părților interesate și
5. să fie stabilite de o terță parte asupra căreia operatorul economic care solicită acordarea etichetei nu poate exercita o influență decisivă.

Dacă toate criteriile de acordare a etichetei respectă aceste cerințe și alegeți să faceți referire la întreaga etichetă în cadrul achiziției dumneavoastră, documentele achiziției ar trebui să includă o trimitere precisă și neechivocă la aceasta (de exemplu, făcând trimitere la actul relevant de adoptare a etichetei sau la documentația aferentă), astfel încât să se garanteze transparența deplină. Chiar și în cazul în care faceți referire la o etichetă care îndeplinește toate aceste cerințe, trebuie să luați în considerare etichetele cu criterii echivalente. Ar trebui să evaluați echivalența de la caz la caz, dar, în general, puteți considera că cerințele sunt echivalente dacă sunt cel puțin la fel de ambițioase precum cele menționate în documentul achiziției. În cazurile în care ofertanții nu pot obține o etichetă în termenele relevante din motive care nu le pot fi imputate, trebuie să luați în considerare alte forme adecvate de probă (de exemplu, dosarul tehnic).

Pentru etichetele care nu îndeplinesc una sau mai multe dintre cerințele de mai sus, puteți face trimitere la criteriile individuale de acordare a etichetei care au legătură cu obiectul contractului, dar nu puteți solicita eticheta ca atare. În cazul în care o etichetă conține anumite cerințe care sunt relevante pentru contractul dumneavoastră, dar și altele care nu au legătură cu obiectul contractului, cum ar fi cele referitoare la practicile generale de gestionare, puteți face trimitere doar la criteriile specifice de acordare a etichetei care au legătură cu obiectul contractului, și nu să solicitați eticheta ca atare. Indicarea clară a criteriilor relevante de acordare a etichetei în documentele achiziției (de exemplu, prin copierea acestora) îi va ajuta pe potențialii ofertanți și va facilita înțelegerea și transparența cerințelor de licitație⁷.

10. Exemple de clauze contractuale⁸:

⁷ <https://achizitiipublice.gov.ro/matrix/103/1/true>

<https://achizitiipublice.gov.ro/matrix/cell/423/1>

https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/strategic-procurement/socially-responsible-public-procurement_en Comunicare a Comisiei „Achiziții responsabile social – un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)”

⁸ Comunicare a Comisiei „Achiziții responsabile social – un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)”

Subiect	Exemple ⁹
Accesibilitatea (în cadrul unui contract pentru echipamente TIC de birou)	Contractantul trebuie să furnizeze echipamentul accesibil specificat, configurat pentru a fi utilizat de către persoanele cu handicap. Sesiunile de formare pentru utilizatorii cu handicap vor fi puse la dispoziție la date care urmează să fie convenite cu achizitorul public, iar asistența pentru urmărire va fi asigurată prin intermediul unui serviciu de asistență specializat pe toată durata contractului.
Incluziunea socială (într-un contract pentru servicii publice de publicitate)	Contractantul este responsabil de acoperirea fiecăreia dintre grupurile-țintă stabilite în specificații și de punerea în aplicare a măsurilor speciale incluse în oferta sa pentru a avea impact asupra utilizatorilor mai în vârstă, a celor afectați de izolare socială și a celor care nu au acces la internet. După trei luni, se va efectua o analiză a eficacității acestor măsuri, contractantul fiind obligat să pună în aplicare orice măsură de remediere specificată de achizitorul public.
Ocuparea forței de muncă (în cadrul unui contract pentru lucrări de construcții)	Contractantul este responsabil de recrutarea, formarea și furnizarea de locuri de muncă în cursul prezentului contract pentru cel puțin X [număr specificat în ofertă] persoane care se încadrează într-una sau mai multe dintre categoriile definite de lucrători defavorizați. Condițiile acestei încadrări în muncă sunt specificate într-o anexă la contract. Trebuie prezentate rapoarte lunare care să precizeze numărul de lucrători defavorizați angajați, formarea oferită, numărul de ore lucrate și veniturile salariale.
Egalitatea de gen	Contractantul se va asigura că toți superiorii ierarhici ai personalului care execută contractul urmează cursuri de formare cu privire la aspectele legate de egalitatea de gen în ceea ce privește recrutarea și încadrarea în muncă, inclusiv sarcina și maternitatea; menopauza; hărțuirea sexuală; concedii din motive familiale, cum ar fi concediul pentru creșterea copilului și echilibrul dintre viața profesională și cea privată etc.
Salariul minim	Contractantul și toți subcontractanții care își desfășoară activitatea în jurisdicția în care se execută contractul vor respecta salariul minim prevăzut în [legislația relevantă sau contractul colectiv de muncă] și vor ține evidența tuturor orelor lucrate și a salariilor plătite. Achizitorul public poate solicita accesul la aceste evidențe și dovezi ale salariilor plătite în orice moment.

⁹ Exemplele sunt orientative și ar trebui să țină cont de circumstanțele specifice ale obiectului contractului și să fie adaptate la acesta.

Exemple de buna practica

1. Utilizarea ca factor de evaluare, in contractele de lucrari, a masurilor de ocupare a fortei de munca. **Numele autoritatii contractante: Municipality Aarhus, Danemarca.**¹⁰
2. Utilizarea etichetelor (sau echivalentul) de la terți pentru a asigura livrarea de piatră naturală responsabilă din punct de vedere social pentru lucrările de construcții. **Numele autoritatii contractante: Districtul Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Germania.**¹¹
3. Crearea de oportunități de angajare prin clauze de integrare profesională in contractele de lucrari. **Numele autoritatii contractante: Departamentul Ille et Vilaine, Franța**¹²
4. Oferirea de oportunități de angajare persoanelor aparținând grupurilor defavorizate sau expuse riscului de excluziune socială cu șanse reduse de a găsi un loc de muncă ca urmare a acestui fapt. Contractul impunea angajarea persoanelor din aceste grupuri ca o condiție pentru efectuarea lucrărilor. **Numele autoritatii contractante: Guvernul din Castilla y León (Departamentul Regional de Sănătate), Spania**¹³.
5. Ca o condiție de executare a contractului pentru reabilitarea unui drum, ofertantul castigator trebuia să se angajeze persoane din grupuri defavorizate timp de un anumit numar de ore, pe intreaga perioada de derulare a contractului. Oportunitățile de angajare pe durata executării contractului au permis persoanelor angajate să dobândească sau să își îmbunătățească calificările și experiența în vederea creșterii capacității de angajare și a integrării durabile. **Numele autoritatii contractante: Eurometropola din Strasbourg (autoritate locală), Franța**¹⁴.
6. Pentru achizitia de mobilier s-a utilizat factorul de evaluare: Un proiect social ce va implica furnizarea de mobilier în servicii sociale, cum ar fi școli speciale sau grădinițe sau cămine de bătrâni. Ofertanții vor au fost informați în documentele achiziției (anunț de participare, caiet de sarcini, model contract) despre faptul că proiectul social va trebui să fie direct legat de produsele furnizate, în conformitate cu art. 67 din Directiva 2014/24/UE. Proiectul

---

¹⁰ Cazul 04 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹¹ Cazul 11 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹² Cazul 12 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹³ Cazul 14 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹⁴ Cazul 15 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

social va trebui finalizat în primul an al contractului. Eliberarea garanției de bună execuție a fost condiționată, prin contract, de îndeplinirea proiectului declarat. **Numele autorității contractante: ONAC (Oficiul National pentru Achizitii Centralizate) - Romania**.¹⁵

7. La atribuirea contractului de design web și dezvoltarea de servicii online, pentru a asigura accesibilitatea acestor servicii pentru toți utilizatorii, autoritatea contractantă a specificat că operatorii economici trebuie să îndeplinească cerințele de accesibilitate ale standardului EN 301 549 sau echivalentului. EN 301 549 este standardul european pentru accesibilitatea tehnologiei în sectorul public. Publicat în 2014, standardul abordează o gamă largă de dizabilități și specifică cerințele de accesibilitate funcțională aplicabile produselor și serviciilor TIC împreună cu o descriere a procedurilor de testare și a metodologiei de evaluare pentru fiecare cerință de accesibilitate într-o formă care este potrivită pentru utilizarea în achizițiile publice din Europa. Conform Directivei privind accesibilitatea web, toate site-urile web publice trebuie să respecte standardul EN 301 549 sau un echivalent până la 23 septembrie 2020. De asemenea, directiva impune organismelor publice să publice o Declarație de accesibilitate pe site-urile lor web care include un link către un mecanism de feedback permis utilizatorilor să raporteze neregulile în îndeplinirea cerințelor minime de accesibilitate. **Numele autorității contractante: Agenția Națională pentru Educație, Finlanda**¹⁶
8. Contractul de achiziție include clauze de executare legate de angajare. Contractantului i se oferă instrucțiuni specifice cu privire la modul de integrare practică a grupului țintă de șomeri de lungă durată. Nu a fost nevoie să se departajeze ofertele pe baza unor factori de evaluare cu componenta socială. Faptul că acele clauze de angajare faceau parte din termenii și condițiile contractuale a făcut ca toți operatorii economici participanți la procedura de atribuire să fie puși pe picior de egalitate asigurându-se astfel respectarea principiului egalității de tratament. Nu a fost necesar să se evalueze ofertanții în ceea ce privește angajamentul lor față de șomerii de lungă durată, deoarece toate companiile, în situația în care castigau contractul de achiziție, trebuiau să promoveze în mod egal integrarea șomerilor de lungă durată pe piața muncii, conform clauzelor stipulate în contract. În timpul executării contractului, există mai multe etape de verificare, cum ar fi:
  - Verificări lunare bazate pe principiul „celor patru ochi”, ceea ce înseamnă că două persoane verifică independent dacă antreprenorul îndeplinește clauzele contractuale. Scopul este de a preveni abuzul și corupția.
  - Sprijin permanent pentru grupul țintă și antrenori din partea unor echipe externe specializate în sectorul asistenței sociale (un asistent social oferă asistență pentru 30 de șomeri pe termen lung).
  - Verificări regulate și

---

¹⁵ Cazul 25 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de bună practică <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹⁶ Cazul 43 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de bună practică <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

sprijin pentru antreprenori prin intermediul echipei „Centrul de Servicii pentru Ocuparea Forței de Muncă Locală”. **Numele autoritatii contractante: Orasul Dortmund, Germania.**¹⁷

9. Obiectiv de politică socială și/sau standard de referință. Contractele includ clauze privind educația și ocuparea forței de muncă, care impun ofertanților castigatori să educe stagiarii și ucenicii sau să angajeze persoane șomere pentru activități din respectivul contract. Orașul Copenhaga luptă împotriva dumpingului social pentru a asigura: • Salariile și condițiile de muncă echitabile pentru fiecare angajat care lucrează în cadrul respectivelor contracte; • Condiții de concurență echitabile pentru fiecare companie care licitează pentru respectivele contracte; • Mai multe stagii și ucenicii.

Orașul Copenhaga a înființat un grup de lucru format din nouă persoane (experți angajați de Orașul Copenhaga) pentru a monitoriza respectarea clauzelor de muncă de către toți furnizorii săi. Grupul de lucru prioritizează inspecțiile regulate la fața locului și are dreptul să viziteze toate tipurile de locuri de muncă în orice moment. Salariile și condițiile de muncă ale furnizorilor care operează în sectoarele construcțiilor, curățeniei și transporturilor sunt monitorizate îndeaproape. Aproximativ 600 de verificări ale conformității sunt efectuate în fiecare an. Aproximativ o treime sunt inspecții la fața locului în timp ce restul sunt investigații privind condițiile anumitor angajați, bazate pe documentația privind salariile, orele de lucru, pensiile, impozitele etc. Grupul de lucru are o abordare bazată pe riscuri pentru inspecțiile sale, concentrându-și eforturile principale în domenii și locurile de muncă în care riscul de abatere este considerat cel mai mare. În caz de încălcări și dacă nu se observă nicio îmbunătățire, angajatorul trebuie să plătească o penalizare și, în cele din urmă, autoritatea contractantă are dreptul de a anula contractul. Această inițiativă se aplică tuturor contractelor de servicii și construcții. **Numele autoritatii contractante: Orasul Copenhaga, Danemarca**¹⁸.

Mai multe informații se regăsesc în Comunicare a Comisiei- 26.5.2021 C(2021) 3573 final „Achiziții responsabile social – un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)”¹⁹.

Disclaimer: Acest document este orientativ, nu este obligatoriu din punct de vedere juridic, prin intermediul lui urmărindu-se sprijinirea beneficiarilor în realizarea achizițiilor responsabile din punct social, aceștia având obligația să respecte în primul rând legislația în domeniul achizițiilor publice precum și orientările/instrucțiunile emise de ANAP. Informațiile și opiniile prezentate în

¹⁷ Cazul 56 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹⁸ Cazul 70 - #WeBuySocialEU Making Socially Responsible Public Procurement Work – 71 de cazuri de buna practica <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2020/06/SRPP-EC-Publication.pdf>

¹⁹ Comunicare a Comisiei „Achiziții responsabile social – un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)” <https://achiziitipublice.gov.ro/matrix/cell/423/1>

această publicație aparțin autorilor și aceștia nu pot fi considerați responsabili pentru utilizarea informațiilor conținute în acesta.

II.3. IMPLEMENTAREA INVESTIȚIILOR

În cazul unui proiect ce implică lucrări de construcții, reabilitări, infrastructură, elaborarea **Proiectului Tehnic (PT)** este prima etapă importantă din “ciclu de viață al proiectului” în care trebuie integrate aspecte legate de accesibilitatea persoanelor cu dizabilități în conformitate cu cadrul legislativ și normativ din România. Accesibilitatea NU este opțională – ea trebuie integrată din faza de proiectare tehnică, nu doar în execuție.

Asigurarea accesibilității universale în elaborarea și implementarea proiectului tehnic

Aspecte generale de respectat în elaborarea unui Proiect Tehnic pentru respectarea principiilor de accesibilitate universală:

- Adaptarea infrastructurii pentru acces facil: rampe, lifturi, platforme de acces.
- Semnalizare clară și lizibilă pentru persoane cu deficiențe de vedere și auz.
- Circulație neîngrădită în spații interioare și exterioare.
- Dotări sanitare adaptate (toaile speciale).
- Parcări rezervate în apropierea intrărilor.
- Acces digital și comunicațional (ex: bucle inductive, sisteme de informare audio-video).

Cadrul legal aplicabil în această etapă

<p>Legea nr. 448/2006 Art. 61-64</p>	<ul style="list-style-type: none"> • clădirile publice și spațiile colective trebuie să fie adaptate nevoilor persoanelor cu handicap • Se aplică unităților de învățământ, sănătate, administrație, transport etc. <p>Această lege stabilește drepturile persoanelor cu handicap și obligativitatea autorităților și proiectanților de a adapta clădirile publice și spațiile urbane. Din punct de vedere tehnic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se cere adaptarea tuturor construcțiilor noi și reabilitarea celor existente.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> Clădirile publice trebuie să permită accesul fără discriminare al tuturor persoanelor, indiferent de tipul de handicap. Lipsa adaptării poate atrage sanțiuni legale și nerecepționarea proiectului tehnic.
Legea nr. 10/1995 – privind calitatea în construcții	<ul style="list-style-type: none"> Prevede obligația respectării normativelor tehnice și de protecție a utilizatorilor Proiectul tehnic trebuie să asigure siguranța și accesibilitatea tuturor utilizatorilor
Legea nr. 234/2022	<ul style="list-style-type: none"> Consolidare a drepturilor persoanelor cu dizabilități Introduce obligația de consultare a acestora în elaborarea politicilor și infrastructurii
Convenția ONU din 2007 (ratificată prin Legea 221/2010)	<ul style="list-style-type: none"> Recunoaște accesul fizic ca drept fundamental Solicită adaptări rezonabile în spațiile construite
Strategia Națională „O Românie echitabilă” 2022-2027	<ul style="list-style-type: none"> Măsuri clare privind adaptarea infrastructurii publice pentru acces universal Se încurajează design universal: soluții utile pentru toți, nu doar pentru persoane cu dizabilități
Normativul NP 051-2012	<p>Este instrumentul tehnic principal ce reglementează standardele minime pentru proiectare și execuție:</p> <p>Elemente esențiale:</p> <p><u>A. Accesibilitatea intrărilor în clădire</u> - intrările principale trebuie să fie la același nivel sau prevăzute cu rampe de acces conforme.</p> <p>Rampele trebuie să aibă:</p> <ul style="list-style-type: none"> pantă maximă de 8% (ideal: 5%) lățime minimă: 0,90 m mână curentă pe ambele părți suprafețe antiderapante <p><u>B. Holuri, coridoare și uși</u></p>

- lățime minimă a coridoarelor: 1,20 m (ideal: 1,50 m pentru circulație în dublu sens)
- uși accesibile: deschidere de minim 90 cm (liber de obstacole)-maner la înălțimea 0,85–1,00 m)
- sistem de deschidere ușor manevrabil, cu mâner ergonomic
- lipsa pragurilor înalte (maxim 2 cm) între spații

C.Circulații verticale (scări, rampe, ascensoare)

Scările trebuie să aibă:

- contratreaptă închisă
- trepte uniforme (15–17 cm înălțime)
- mână curentă continuă pe ambele părți
- bandă de semnalizare tactilă și vizuală pe prima și ultima treaptă

Ascensoare:

- cabină de min. 1,10 m x 1,40 m
- ușă de min. 0,90 m
- panou de control jos (la max. 1,20 m)
- semnal sonor și vizual pentru etaj

D.Grupuri sanitare adaptate

- spațiu de manevră 1,50 m pentru scaun rulant
- uși culisante sau ușor de deschis spre exterior, lățime ≥ 90 cm
- bare de sprijin laterale rabatabile (una fixă, una mobilă) lângă WC (înălțime vas 45-50cm)
- lavoar jos (max. 80 cm), cu spațiu liber dedesubt
- oglindă înclinată sau până la nivelul lavoarului

E.Semnalizare și orientare

- semnalizare vizibilă și lizibilă pentru toate spațiile
- simboluri internaționale pentru accesibilitate
- panouri de orientare cu caractere tactile/Braille în clădiri publice
- sisteme de ghidaj tactil la sol pentru nevăzători (benzi tactile)

F.Accesibilitate în exteriorul clădirii

	<ul style="list-style-type: none"> • parcări rezervate pentru persoane cu dizabilități (min.1 loc/25 parcări) • dimensiuni minime parcări: 3,60 x 5,00 m • trotuare cu lățime de min. 1,50 m • borduri teșite la trecerile de pietoni • benzi de ghidare pentru nevăzători în zonele publice • treceri pietonale cu semnalizare tactilă, contrast vizual și sonor <p><u>G.Spații și dotări interioare</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • spații de așteptare, recepții sau săli accesibile • mobilier adaptat (înălțime, stabilitate) • zone de refugiu pentru evacuare în caz de urgență • sisteme de alarmare vizuale și sonore <p><u>H.Accesibilitate pentru toate tipurile de dizabilități</u></p> <p>Pe lângă dizabilitățile locomotorii, proiectul trebuie să abordeze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dizabilități vizuale (ghidaj tactil, contrast cromatic, Braille) • dizabilități auditive (semnalizare luminoasă, bucle inductive) • dizabilități cognitive (semnalizare intuitivă, simboluri clare)
<p>Cod de proiectare seismică – Partea a III-a</p>	<p>Prevede adaptări speciale pentru evacuarea persoanelor cu mobilitate redusă în caz de cutremur precum și recomandări privind structuri sigure, neobstructive</p>

Aspecte esențiale de inclus în Proiectul Tehnic

Domeniu	Cerințe
♦ Circulații exterioare	Rampe conforme, căi fără denivelări, marcaje tactile
♦ Acces clădire	Uși automate sau ușor de manevrat, spații de întoarcere
♦ Interior clădire	Holuri ≥ 120 cm, lifturi accesibile, pardoseli antiderapante
♦ Toalete adaptate	Spații ≥ 1,60x1,80 m, bară de sprijin, chiuvetă joasă

Domeniu	Cerințe
◆ Semnalizare	Elemente tactile și vizuale, contrast de culoare, pictograme
◆ Mobilier urban	Bănci cu spătar, coșuri ușor accesibile, info tactile în stații
◆ Evacuare în caz de urgență	Spații de refugiu, semnalizare clară, rute largi și iluminate

Recomandări practice în elaborarea Proiectului Tehnic

- ✓ Includerea încă din tema de proiectare a cerințelor de accesibilitate
- ✓ Colaborarea cu un expert în accesibilitate sau consultant pentru persoane cu dizabilități
- ✓ Menționarea în documentație explicit a standardelor utilizate
- ✓ Atașarea planurilor și detaliilor tehnice dedicate (ex: plan grup sanitar adaptat, secțiuni rampă)
- ✓ Trimiterea directă la NP 051-2012 și legislația aplicabilă
- ✓ Simulări/analize funcționale privind fluxul de utilizare de către persoane cu diverse tipuri de dizabilități
- ✓ Testarea soluțiilor propuse (inclusiv prototipare la scară mică)
- ✓ Gândirea proiectului în logica „pentru toți”, nu „pentru unii”.

Rolul verificatorilor de proiect atestați în asigurarea accesibilității universale

Pornind de la elementele de accesibilitate tratate în Proiectul Tehnic, **verificatorii atestați tehnico-profesional în domeniul B1 – siguranță și accesibilitate în exploatare** au un rol-cheie în validarea conformității cu cerințele legale și normative. Evaluarea lor este obligatorie pentru emiterea avizului tehnic în vederea autorizării construcției.

Verificatorul de proiect confirmă că proiectul NU doar *bifează* cerințele, ci le *îndeplinește efectiv* în practică.

Aspecte-cheie urmărite de verificatorii B1 în domeniul accesibilității

1. Respectarea normativelor tehnice obligatorii

- Normativul NP 051-2012
- Legea 10/1995 privind calitatea în construcții
- Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap
- Alte reglementări tehnice și legislație complementară (ex. HG 925/1995 privind conținutul proiectelor tehnice)

Verificatorul are obligația să se asigure că proiectul prevede măsuri concrete de accesibilitate în conformitate cu cerința nr.8 din Legea 10/1995 – “Accesibilitate”;

Verificatorul trebuie să confirme prin **referat tehnic** că proiectul respectă normele privind adaptarea clădirii/drumului/mijlocului de transport/echipamentelor la utilizarea de către persoane cu diverse tipuri de dizabilități (locomotorii, vizuale, auditve, cognitive)

2. Verificarea conformității cu NP 051-2012

Verificatorul trebuie să cunoască conținutul și cerințele Normativului NP 051-2012.

Acesta verifică dacă:

- sunt prevăzute rampă, lift, grup sanitar adaptat, semnalizare etc. conform normativului
- proiectul respectă dimensiunile, pantele, dotările impuse
- sunt asigurate circulații orizontale și verticale accesibile

3. Examinarea pieselor desenate și memoriilor tehnice

Trebuie verificată transpunerea în planuri și detalii a tuturor elementelor de accesibilitate: uși, coridoare, rampe, grupuri sanitare, mobilier. Memoriul tehnic trebuie să justifice soluțiile adoptate pentru asigurarea accesibilității

4. Verificarea compatibilității între specialități - verificatorul are obligația să se asigure că toate specialitățile (arhitectură, structură, instalații) nu contravin accesibilității

Exemplu practic - În documentația de proiectare privind construirea unui corp școlar (S+P+2ET) a fost prevăzut accesul pentru persoane cu dizabilități DOAR la intrarea în clădire (montare rampe), iar laboratoarele au fost prevăzute la nivelurile superioare, corpul nefiind dotat cu lift pentru persoane cu dizabilități - astfel accesul persoanelor cu dizabilități nu este respectat;

5. Verificarea documentației de autorizare (DTAC și PT)

Verificatorul trebuie să se asigure că elementele de accesibilitate sunt cuprinse și justificate în toate fazele de proiect:

- Documentație tehnică pentru obținerea autorizației de construire (DTAC) – Legea 448/2006, art.63, alin.(1) “*Autoritățile prevăzute de lege au obligația să elibereze autorizația de construcție pentru clădirile de utilitate publică numai în condițiile respectării prevederilor legale în domeniu, astfel încât să fie permis accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap*”

- Proiect tehnic (PT)

Exemplu practică - În documentația de elaborare PT s-a renunțat la montarea rampelor de acces pentru persoane cu dizabilități la intrarea în blocurile de locuințe ce au făcut obiectul reabilitării, argumentându-se că nu este spațiu suficient pentru construire.

- Detalii de execuție (DE)

6. Întocmirea și asumarea referatului de verificare

Referatul trebuie să conțină o secțiune dedicată accesibilității și să specifice dacă proiectul:

- respectă cerințele NP 051-2012 și Legea 448/2006
- asigură utilizarea spațiului de către persoane cu dizabilități

Verificatorul își asumă responsabilitatea profesională pentru această conformitate

7. Refuzul avizării în caz de neconformitate

Dacă proiectul nu asigură accesibilitatea, verificatorul are obligația să:

- **refuze emiterea referatului de verificare** până la corectarea proiectului
- semnaleze în mod explicit neconformitățile și să solicite remedierea acestora

În concluzie, verificatorul de proiect are responsabilitatea în conformitate cu legislația în vigoare să evalueze implementarea completă, corectă și funcțională a accesibilității, să asigure respectarea designului universal și principiilor nediscriminatorii. Nerespectarea obligațiilor legale poate atrage sancțiuni profesionale și legale, inclusiv pentru verificator, conform prevederilor Legii 10/1995.

Respectarea cerințelor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități în etapa de execuție și exploatare a investițiilor

Respectarea cerințelor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități în **etapa de execuție a lucrărilor** reprezintă o obligație legală și o condiție esențială pentru implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2021/1060 și legislația națională relevantă.

Executarea lucrărilor trebuie să asigure, în mod efectiv, integrarea măsurilor de accesibilitate prevăzute în **Proiectul Tehnic**, cu respectarea cadrului legislativ național și european aplicabil: Legea nr. 448/2006, Normativul NP 051-2012, Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, Codul de proiectare seismică P100-3/2019, precum și Strategia Națională "O Românie echitabilă 2022–2027". De asemenea, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, la articolul 26, subliniază dreptul la integrare socială și profesională a persoanelor cu dizabilități.

Astfel, toate lucrările de construcții civile, de reabilitare, modernizare sau adaptare trebuie să fie executate în conformitate cu standardele tehnice privind accesibilitatea, asigurând condiții egale de utilizare a spațiilor, facilităților și serviciilor, fără discriminare. Încălcarea acestor cerințe poate conduce la neîndeplinirea obiectivelor proiectului și la sancțiuni administrative sau financiare.

Cadrul legislativ aplicabil

Legea nr. 448/2006, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (în special art. 62 privind recepția lucrărilor);

Normativul NP 051-2012 privind adaptarea clădirilor și spațiilor urbane la nevoile persoanelor cu handicap;

Regulamentul (UE) nr. 2021/1060, art. 9 și art. 73 — respectarea principiilor orizontale: nediscriminare, egalitate, accesibilitate în proiectele cu fonduri europene;

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, art. 26 — integrarea persoanelor cu dizabilități;

Strategia Națională "O Românie echitabilă 2022–2027" — direcțiile naționale privind incluziunea socială;

Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții — cerințe fundamentale de acces și utilizare;

Codul de proiectare seismică P100-3/2019 — pentru siguranța în exploatare a clădirilor existente;

Legea nr. 234/2022 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități;

HG nr. 444/2014 pentru modificarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații (HG 273/1994)

Aspecte ce trebuie respectate la executarea lucrărilor:

Înainte de execuție efectivă:

- Antreprenorul/constructorul trebuie să cunoască prevederile PT legate de adaptare și accesibilitate
- Se vor include în **planul de calitate al lucrării** verificările obligatorii privind execuția elementelor de accesibilitate (ex: pante, trepte, rampe, lățimi de uși, mobilier adaptat etc.).

În timpul execuției:

- Respectarea cotelor și dimensiunilor din proiect legate de accesibilitate: lățimea minimă a coridoarelor, a rampelor (inclinație max. 8%), dimensiunea lifturilor, toaletelor adaptate etc.
- Execuția corectă a elementelor de ghidaj tactil (benzi tactile), semnalizare vizuală și auditivă, acolo unde este prevăzută.
- Utilizarea materialelor prevăzute pentru accesibilitate: pardoseli antiderapante, bare de sprijin conforme, balustrade etc.
- Asigurarea accesibilității temporare dacă șantierul afectează căile de acces pentru public (ex.: drumuri, trotuare, pasaje).

Etapă de execuție	Aspecte de urmărit privind accesibilitatea (cf. legislației)
1. Organizarea de șantier	- Asigurarea unor rute temporare accesibile dacă zona de lucru afectează căi publice (cf. Legea 448/2006, NP 051-2012).

Etapă de execuție	Aspecte de urmărit privind accesibilitatea (cf. legislației)
	- Semnalizarea clară și adaptată vizual și tactil pentru persoanele cu dizabilități.
2. Execuția lucrărilor de bază	- Respectarea dimensiunilor și cotelor de accesibilitate prevăzute în proiect (lățimi de căi de acces, înălțimi, rampe, lifturi adaptate – cf. NP 051-2012). - Utilizarea materialelor certificate pentru accesibilitate: pardoseli antiderapante, balustrade ergonomice, sisteme de semnalizare tactilă și vizuală. - Amplasarea și execuția toaletelor adaptate conform NP 051-2012.
3. Verificări intermediare pe șantier	- Dirigințele de șantier și responsabilii cu execuția verifică conformitatea lucrărilor cu proiectul tehnic și legislația privind accesibilitatea (cf. Legea 10/1995, Normativ NP 051-2012). - Se solicită constructorului documente justificative: certificate pentru materiale speciale (antiderapant, structuri de balustrade adaptate etc.). - Remedierea imediată a neconformităților identificate.

Recepția lucrărilor – aspecte privind accesibilitatea persoanelor cu dizabilități:

- În cadrul **procesului-verbal de recepție a lucrărilor**, se va verifica explicit respectarea prevederilor privind accesibilitatea, în conformitate cu proiectul tehnic și cu legislația aplicabilă (Legea 448/2006, Normativ NP 051-2012, Legea 10/1995, Regulamentul UE 2021/1060).
- În temeiul art. 62 alin. (4) din Legea nr. 448/2006, autoritățile administrației publice locale au obligația de a include în comisia de recepție reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități sau ai organizațiilor neguvernamentale ale persoanelor cu handicap. Această măsură urmărește garantarea faptică a respectării cerințelor de accesibilitate la finalizarea lucrărilor.
- Hotărârea Guvernului nr. 444/2014, de modificare a Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora (HG nr. 273/1994), întărește necesitatea includerii, în comisiile de recepție, a reprezentanților desemnați de autorități sau organizații în cazul construcțiilor care vizează accesul persoanelor cu handicap.
- Nerespectarea cerințelor de accesibilitate constatată la momentul recepției conduce la **neadmiterea recepției lucrărilor respective**, fiind necesară corectarea neconformităților înainte de emiterea unui proces-verbal favorabil

Etapă de exploatare a unei investiții reprezintă perioada în care obiectivul este utilizat conform destinației sale. În această etapă este esențială asigurarea continuității cerințelor legale și funcționale privind accesibilitatea, în special pentru persoanele cu dizabilități.

Accesibilitatea NU este o obligație punctuală la recepția lucrărilor, ci o condiție permanentă de calitate, siguranță și nediscriminare.

Monitorizarea accesibilității în timp se realizează prin urmărirea comportării în exploatare, conform prevederilor HG nr. 766/1997 pentru aprobarea Regulamentului privind urmărirea comportării în exploatare, intervențiile în timp și postutilizarea construcțiilor. Aceasta trebuie corelată cu cerințele Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, Legii nr. 448/2006 privind protecția persoanelor cu handicap, Normativului NP 051-2012 și Regulamentului UE nr. 2021/1060.

Urmărirea aplicării principiilor în perioada de durabilitate

Cerințe privind accesibilitatea în perioada de exploatare

<u>Monitorizarea comportării în exploatare</u>	Se aplică prevederile HG nr. 766/1997. Elementele de accesibilitate (rampe, balustrade, lifturi, marcaje tactile etc.) trebuie incluse în inspecțiile tehnice periodice, fiind componente relevante pentru funcționarea corectă și sigură. Se întocmește Registrul de exploatare, unde se evidențiază starea acestor componente.
<u>Cartea tehnică a construcției</u>	Aceasta trebuie să conțină secțiuni actualizate privind măsurile de adaptare pentru persoanele cu dizabilități, conform NP 051-2012 și legislației aplicabile. Fiecare modificare sau intervenție în acest sens trebuie documentată și anexată corespunzător.
<u>Intervenții și reparații</u>	Orice intervenție în timp asupra clădirii trebuie să mențină sau să îmbunătățească accesibilitatea. Refacerea unor elemente (ex. trotuare, rampe) se va face cu respectarea NP 051-2012 și a normelor actualizate.
<u>Adaptări suplimentare</u>	La solicitarea utilizatorilor sau ONG-urilor, autoritățile pot realiza lucrări de îmbunătățire a accesibilității în etapa de exploatare, în baza unei documentații tehnice corespunzătoare.
<u>Raportare și audit</u>	Beneficiarii proiectelor cu finanțare europeană trebuie să dovedească menținerea condițiilor de accesibilitate pe toată perioada de durabilitate. Pot fi realizate audituri tematice sau inspecții de către autorități.
<u>Responsabilități legale</u>	Legea nr. 448/2006 prevede sancțiuni pentru degradarea sau nerespectarea obligațiilor privind accesibilitatea.

	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități are drept de inspecție.
--	--

Accesibilitatea – condiție continuă: conform art. 9 și 73 din **Regulamentul (UE) nr. 2021/1060**, accesibilitatea trebuie menținută pe întreaga durată de viață a proiectului. Nepăstrarea acesteia poate fi considerată neconformitate în cazul proiectelor finanțate din fonduri europene.

Recomandări pentru beneficiari:

- ✓ Să desemneze o persoană responsabilă cu monitorizarea accesibilității în perioada de exploatare;
- ✓ Să mențină înregistrări foto, rapoarte de inspecție, sesizări primite și remediile aplicate;
- ✓ Să consulte ONG-uri sau specialiști pentru actualizări sau adaptări.

